

Dr. Pongrácz Antal Sándor

(1948 – 2008)

Társunk magyar közössége újból egy értékes emberrel vált szegényebbé. A kegyetlen, kifürkészhetetlen és becsaphatatlan sors ezúttal dr. Pongrácz Antal Sándort, sokunk Matyiját szemelte ki magának, azt az egykori élsportolót, edzőt, orvost és tanárt, aki az élet pástján számos csatát vívott meg. Mindaddig úgy került ki győztesként, hogy a

kemény viadalaiban a nemes cél eléréseért küzdött, és soha nem az ellenfél leigázására törekedett. Sportolóként a számos, olimpiai játékokon, világbajnokságokon és más, hazai illetve nemzetközi versenyen elért kimagasló sikerei, majd későbbi, orvosi és pedagógusi pályafutása során elért eredményei nem változtatták meg. Megmaradt annak,

akit tizenéves korában ismerhettünk: a szerény, nagy tudású és műveltségű Embernek. Annak, aki nem sokat beszélt, de annál többet mondott. Az egykori párbajtőr-világajnok a halállal vívott csörtét elvesztette. Élete hatvanesztendőnyi pályáját nézve, mégis csak ő az erkölcsi győztes.

Dr. Benedek Imre

Dr. Pongrácz Antal emlékére

Súlyos és váratlan veszteség érte az erdélyi magyar szellemi-, felsőoktatási- és sportéletet. „Matyi”, mert csak így hívtuk, itthagyt bennünket. Ismeretségünk kb. ötven éves. A vásárhelyi Május 1. sétány játszótérén rúgtuk a bőrt a környékeliekkel. Matyi négy házra lakott tőlünk, három testvérével és szüleivel, szerény körülmények között. Korán megözvegyült édesanyja nagy szeretettel nevelte gyermekeit, akik mind egyetemet végeztek, remekül tanultak. Matyi kezdetben birkózott, majd asztaliteniszben jeleskedett, végül nagyobbik nővére, Mari elhozta a vívóterembe. Igazi barátságunk ekkor kezdődött. A vásárhelyi vívóterem edzővezetője, Kakuts Endre bácsi egyetemi tanár volt. Ez a közösség olyan volt, mint egy nagy család. Itt igazi, örök barátság, összetartás alakult ki a mai napig. Minden kezdő tőrrel kezdett vívni, Matyi is. Eleinte úgy tűnt, túlságosan lassú, ezért a párbajtőr csapatba került. Szerencsés döntés volt, mert 17-18 évesen berobbant az élmezőnybe. Kolozsvár, Budapest, Teherán voltak első nagy sikereinek állomásai. Ezek után, bár magyar volt, nem tudták sem az ifi, sem a felnőtt válogatottból kitenni. Soha nem

hagyta el nevelő egyesületét, pedig abban az időben a válogatottak többsége a „Csillag” (Steaua) versenyzői voltak. Nincs hely felsorolni kiváló eredményeit a világkupákon, világbajnokságokon, és nem utolsó sorban a három olimpián. A müncheni olimpián - a TV mellett izgultunk – kirobbanó formában kezdte a döntőt, akár az első helyen végezhetett volna, amikor a döntő félbeszakadt az arab-izraeli erőszakcselekmények miatt. A folytatás már csak részben sikerült.

Matyi fő erényei a sportszerűség, szerénység, türelem, hihetetlen győzni akarás és nagy munkabírási voltak. Ellenfelei is tisztelték és szerették. Endre bácsi halála után a vásárhelyi vívás fennmaradásáért sokat dolgozott, áldozott.

A versenysport szakmai fejlődésére is rányomta bélyegét. A fogorvoslásban is a legtöbbre törekedett. Tudását elsősorban a kitűnő vásárhelyi fogorvosképzésnek köszönhette, és miután a magyar oktatók részben meghaltak, részben nyugatra mentek, a helyükre lépett. A sötét ceausescui uralom éveiben több fogorvos hagyta el Erdélyt. Matyi azt mondta, „megvárom a végét”, de amikor

vége lett az erőszakrendszernek, akkor is maradt, pedig volt olyan év, amikor csak egyetlen magyar diák hallgatta az előadásait. Oktatott, tankönyvet írt, az E.M.E.-ben tevékenykedett, továbbképzéseket szervezett. Magánrendelőjében a rászorultakat térítésmentesen kezelte. A változás (1990) után felkérték, legyen államtitkár a Sportminisztériumban, de ő nem politizált, szerényen visszautasította a lehetőséget. Hűséges típus volt, hű volt sportegyesületéhez, a városhoz, a szakmához, és nem utolsó sorban a barátaihoz. Számomra a legjobb barát volt fél évszázadon át.

Egy élet során legszomorúbb esemény a temetés. Mégis sok mindent elárul. Több százán kísérték utolsó útjára. A család, sok barát, ismerős, munkatárs és betegek mellett ott voltak hajdani román vívóellenfelei is. A siron tornyosuló hatalmas, pompás koszorúhegy méltóságteljesen jelképezte ezt a remek embert.

Emléked maradjon az erdélyi, valamint az összes magyar fiatal eszményképe. Nyugodj békében!

2008. 04. 24 Dr. Szentkirályi István

Mihalik Kálmán emlékezete

A Székely himnusz zeneszerzőjének, Mihalik Kálmánnak nevét viselő alapítvány 2007. szeptember 7-én megemlékezést tartott a Szegedi belvárosi temetőben, emléktáblával jelölt kopjafás sírhelynél. Gál Imre, az alapítvány elnöke mondott beszédet, aki egyben a Szegedi Erdélyi Kör elnöke is.

A résztvevők, a megjelent pártok és szervezetek koszorúzása után a Megyei közgyűlés épületének Csongrád termében folytatódott az ünnepség. Az alábbiakban közöljük Gál Imre beszédét (szerkesztett szöveg).

A Mihalik Kálmán alapítvány nevében szeretettel köszöntöm a tisztelt megjelenteket.

Mihalik Kálmán volt a Székely Himnusz zeneszerzője, és most, halálának 85-ik évfordulóján vagyunk itt a Szegedi belvárosi temető 12. tábla, 4. sor 228-as sírhelyénél. A fiatalon elhunyt Mihalik Kálmán 26 évet élt. Rövid élete során göröngyös és nehéz utat tett meg. 1896-ban született Krassó-Szörény megyében, Oravicabányán. Édesanyja csíki székely asszony, édesapja kassai polgár. A kegyesrendiek iskoláztatták, Kolozsváron érettségizett a piarista gimnáziumban 1914-ben. Kiválóan képzett tehetséges zongorista volt, de jól rajzolt és festetgetett is, mégis a kolozsvári orvosi karra iratkozott be.

Alig kezdte meg orvosi tanulmányait, a világháború őt is a harctérre hívta. 1916-ban a frontról visszavezényelték. Az összeomlás és a román megszállás után előbb Budapestre, majd onnan Szegedre kísérte a bujdosó Kolozsvári egyetemet, így került ő is Szegedre.

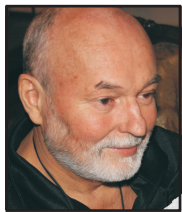
Oklevele megszerzése után rövid ideig szeretett professzora, REINBOLD BÉLA mellett az orvosi egyetem vegyészeti tanszékén volt tanársegéd, 1922. október 6-án, tifuszból bekövetkezett korai haláláig. A megzenésített Székely Himnusz kísérte utolsó útjára.

(Fontosnak tartom megemlíteni, hogy a himnusz szövegírója Csanády György költő volt, aki Székelyudvarhelyen született 1895. február 23-án. A himnusz szövegét 1921-ben írta, nem tudjuk hol találkozott össze Mihalik Kálmánnal, csak azt, hogy az első előadás 1922-ben hangzott el.)

Dr. Takács Sára sebészorvos visszaemlékezéseiben elmondja, hogy a himnusz 1923-tól már számyra kelt, a székely kivándoroltak énekelték a budai hegyekben, a Májusi Nagyáldozat című misztériumjáték jegyében.

És mi a nagy áldozat? A krónikák beszélnek küzdelmeinkről, vereségeinkről és győzelmeinkről, hivatásunkról, cselekedeteinkről és mulasztásainkról, halottainkról és utódainkról. Erdély emlékeztet lélekben és külsőségeiben is viseljük, a magunk összetartozásának, testvériségének, és elhivatottságának érzését. A Nagyáldozat, a *Kántáté* nevű, tehát zsoltárnak készült ének is névtelenül bo-

Átalvető

Jakab Elek

(1949-2008.)

Búcsú Jakab Elektől

Vártuk a tavaszt, mely nehezen érkezett, és éppen csak maréknyi virágot szőrt néhány fa ágára. Vártuk a Húsvétot, a Feltámadást. Ő is várta.

És vártuk hazatérését a klinikáról, de ő mindnyájunkat halálosan megréfélt. Őt vártuk, de helyette a váratlan, hihetetlen és lesújtó hír érkezett.

„Ölelésre tárt karokkal mennék hozzátok, de máshová szólított az Úr, és indulnom kell, nem tehetek másképp!” – hallom határozott hangját.

Megilletődve, értetlenül és összetörtén állunk az égi törvények döntése előtt. Elszólította tőlünk az Úr, és ő most is igyekezett, sietett, mert az égi tanácsba várják fontos munka megbízásával.

Mint mindig, komolyan és elszántan ment, de meg-megtorpant, mintha még várt volna, mintha még maradni akarna, hiszen szíve utolsó dobbanásig minek is lehetett volna nagyobb visszatartó ereje e földi léthez, mint az első szavak kimondásával pajkosan küzdő unokájának csilingelő nevetése? Várt. Egy pillanatig, de aztán mégis indult. Elment. Búcsúra már csak ezek a szomorú gondolatok maradtak.

Nézem, hosszasan nézem egyik utolsó fényképét, amelyen nyugodt arccal, megbékélve vadászkürtöt fúj. Vajon mire gondolhatott akkor? Titokban készült a nagy és végtelen útra?

Hallani vélem vadászkürtöd hangját, amely mindnyájunktól és földi utadtól búcsúzva száll egyre magasabbra, messze-messze a Küküllő-menti rétek, erdők fölé. És még hallani vélem néhány utolsó szavad:

„Aztán vigyázzatok az unokámra, magatokra és egymásra...”

Megígérjük.

Hiányozni fogsz. Nagyon sokunknak hiányozni fogsz, de bennünk örökre élsz!

Szívből remélem, hogy majd egyszer valamikor, valahol újra találkozunk.

Addig is napfény kísérje lelked útját, csillagos égbolt örködjön éjszakáidon!

Isten veled!

Medgyes - Szentendre

✍ Keszeg Tibor

lyongott a világban, és így jutott haza Erdélybe a székelyföldre, és lett belőle otthon a Székely Himnusz. Az alkotás hosszú évtizedekig lappangó életre kényszerült, mégis élt és hatott, míg a szokás révén valódi himnusszá vált, betöltve ezt a szerepet a mai napig. Annnyira betölti, hogy nemcsak a Székelyföld magyarsága, hanem a földkerekség bármely tájára szétszóródott honfitársaink is ugyanazzal az áhítattal éneklék, mint a Magyar Himnusz.

Jól tudjuk, hogy a '89-es változások előtt szigorúan tiltott volt, nyilvános éneklése megtorlást, büntetést vont maga után, a köztudatban azonban ez idő alatt is élt, terjedt, öröklődött. Népszerűségét semminemű hatalom nem tudta kikezdeni. Ma már szinte észrevétlenül de nem véletlenül a Magyar Himnusz és a Szózat mellett a harmadik nemzeti imaként van jelen a magyar közösségek tudatában.

Mihalik Kálmán halálának 80. évfordulóján Gyulai Endre püspök úr megemlékezésében a következőkre hívta fel figyelmünket: „Az anyaföldön kívül szükségképpen egy nemzethez tartozik a zászló, az anyanyelv, és a himnusz. A Székely Himnusz belekiáltás a világba, hogy figyeljenek fel erre a maroknyi népre, nézzék meg szenvedését és gyötrelmeit, és tudjanak feléjük fordulva, vagy így, vagy úgy – valamilyen segítséget nyújtani.” Nemcsak a Székelyföldön, Erdélyben, hanem a világon bárhol élő magyarok figyelmébe ajánlom e himnusz, jelentsen az a reményt, a vigaszt, a kitartást és kérem mindazokat, akik éneklék és e mű szellemével közösséget vállalnak, tartsák tiszteltben a hiteles formát, és becsüljék, tiszteljék a szerzők emlékét.

Jakab Elek alakja Szászmedgyesen

1975-1976-ban ismerhette meg a medgyesi magyarság a Jakab családot, Eleket és Geraldinát –Dinit, ők akkor házasodtak össze. Az akkor már működő medgyesi szabadegyetem előadásaiiba vontuk be őket, jómagam, mint annak elnöke, és nejem, Szabó M. Erzsébet. Később Elek egyike volt a helyi előadóknak. Ő vette át a népi egyetem vezetését, miután a szeku minket kibuktatott 1984. május 10-én, és vezette az egyetemet 1989. decemberéig. 1989 december és 1991. május 14. között ismét mi voltunk a vezetői, az utolsó előadást én tartottam Szép magyar könyvtárak címmel. A kezdetekkor Elek mint építészmérnök a kiskapusi ipari építőtelepen jeleskedett. Tapasztalatok szerzése után bekerült a medgyesi néptanács város-gazdálkodási osztályára, ahol sokat tett a város érdekében. 1989. december 25-én délelőtt az Elekék lakásán hoztuk létre az RMDSZ helyi (később vált megyei szervezetté) testületét, Elek többedmagával bejutott a helyi tanácsba, ahol az RMDSZ színeiben képviselték a medgyesi magyarságot. 1990 januárjában Jakab Eleket választottuk meg az RMDSZ helyi és megyei elnökének, ettől kezdve a szervezet megyei székháza is Medgyesen van. 1992-es választások eredményeként Jakab Elek a medgyesi helyi tanács alpolgármestere lett. Magyar ember ilyen tisztséget a 30-as évektől nem töltött be ezen a tájon. 1986-ban e mandátuma lejárt, ezt követően, korai haláláig a medgyesi tanács RMDSZ-es képviselője és frakcióvezetője. Alpolgármesterként, tanácsosként, később pedig az országos jelentőségű ROMGAZ vezérigazgatójaként nagyon sokat tett a medgyesi és a környékbeli magyarság érdekében. Egyik vezetője volt a környék magyar iskoláinak támogatására létrejött alapítványnak, a Pro Schola Mediensis-nek, támogatta a medgyesi magyar dalárdát, a néptánc csoportot, a magyar népszínházi mozgalmat, a régi zene együttest, tagja volt - mint volt segesvári diák - a segesvári iskolaalapítvány kuratóriumának, a GAUDEAMUS-nak. A medgyesi három történelmi egyház (rk. ref. és unitárius) Jakab Elek mindenkorai támogatását élvezte. Mint az RMDSZ megyei elnöke képviselte a megye magyarságát az RMDSZ csúcsszervében, a Szövetségi Képviselők Tanácsában, részt vett a nagyváradi, szatmárnémeti és aradi RMDSZ kongresszusokon. Támogatta a Szabó M. Attila és Kiss Károly által kezdeményezett és kivitelezett medgyesi Millenium Magyar Háznak a létrejöttét (épült 1996-2000 között), lelkes híve volt a Seben megyei EMKE szervezetnek. A néhány évig megjelenő Nagy-Küküllő lapnak szerkesztőbizottsági tagja volt, több írása is helyt kapott benne. A lapot a medgyesi és a segesvári RMDSZ és EMKE szervezet adta ki 1994-1999. között.

2005-ben az országos RMDSZ vezetősége a ROMGAZ országos vállalat vezérigazgatójává nevezte ki, ezt a felelősségteljes funkciót haláláig betöltötte. Személyes véleményem, hogy korai halálához hozzájárulhattak azok az áskálódások, amelyek román részről jöttek, hiszen sokan nem tudták elfogadni, hogy egy magyar legyen egy ilyen nagy jelentőségű posztján.

Magánemberként szerette barátait, szűkebb társaságát, szívesen járt el különböző összejövetelekre (születés- névnap, szilveszter, farsang), részt vett azokon az autós vagy gyalogos kirándulásokon, amelyeket az általunk igen tisztelt Búzás Árpád rendezett. Családszerető, feleségét és gyermekeit szerető példás férj és családapa volt. Távozása nagy vesztesége kiemelten a medgyesi, de az egész erdélyi magyarságnak is.

✍ Szabó M. Attila

Kisebbségi lét Erdélyben

(vázlatos számbavétel)

(Folytatás előző lapszámunkból)

1987. január 19. A nagy hidegre való hivatkozással Romániában korlátozták az áramellátást, és az ország nagy részében megtiltották a magánautók közlekedését.

1987. február 6. Az államtanács törvényerejű rendelete értelmében, a háztartásokban 20%-kal, az iparban 30 %-kal kell csökkenteni az energiafelhasználást.

1987. február 7. Romániában államtanácsi rendelettel további két hónapra korlátozták az energiafogyasztást.

1987. február 17. Kolozsváron, a Mihai Viteazul szobor mellett legelő csont és bőr, rászáradt trágyával borított öreg tehén oldalára valaki az ujjával ráírta: „*Epoca Ceausescu*.” A rendőrök pokróccal takarták le a szerencsétlen állatot, de a spontán megmozdulást már nem lehetett megállítani: „*Mind mentünk, onnan nem lehetett hiányozni. Vonultunk végig az utcákon. Le Ceausescuval!-ordítottuk. Nem bántott senki. Nem mertek hozzánk nyúlni. Különben mi (a bukaresti) földalattinál dolgozók havonta öt kiló húst kaptunk, négy kiló fehér lisztet, két liter olajat, hat kiló málélisztet... És mégis...*”

1987. február 27. Ceausescu jelenlétében együttes ülést tartott a Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsa és a Német Nemzetiségű Dolgozók Tanácsa: „*Büszké vagyunk, hogy megoldódott a nemzeti kérdés a szocialista Romániában, ahol megteremtődtek a feltételek az összes dolgozók nemzetiségi különbségtől független részvételéhez és a szocialista társadalom fejlesztéséhez.*” Ceausescu keményen bírálta Magyarországot. „*Miért olyan szívélyes a NATO ehhez a zsarnokhoz?*” Richard Bassett a brutális Ceausescu-rendszer iránti oktalan engedékenységéről. (The Times.)

1987. február vége. Sztrájk a marosvásárhelyi IMATEX könnyűipari vállalatnál, mert a fizetésük 65%-át kapták csak a dolgozók

1987. március 1. Az Előre írta: „*A felszólalók kifejezték értetlenségüket és felháborodásukat, hogy a Magyar Népköztársaságban, a szomszédos szocialista országban hivatalos személyek, közírók és történészek rágalmakat koholnak a román realitásokról, pártunk és államunk nemzetiségi politikájáról, elferdítik a történelmi igazságot, valójában megpróbálják vitatni a békeszerződéseket, az államhatárokat.*”

1987. március 9. „*A kis falvak felszámolásának országos programja keretében Kovászna megyében egyelőre 20 község felszámolására került sor:*” - írta a Megyei Tükör.

1987. március 13. Stefan Pascu, Mircea Musat és Florin Constantinescu történészek heves támadása az Előre hasábjain a háromkötetes Erdély története ellen. Molnár Gusztávot a bukaresti 1. kerületi pártbizottság döntése értelmében eltávolították a Kritérium szerkesztőségéből. Papp László nagyváradi református püspök ausztriai útja során több helyen kifejtette, hogy az erdélyi magyarság helyzete soha nem volt még ilyen jó, és Románia soha nem volt még ilyen stabil, mint most...

1987. április 1. Bányász Rezső, a magyar kormány szóvivője elsőként utasította vissza a Romániában a Magyarország elleni hivatalos szintre emelt uszítást.

1987. április 7. C. Marino (Athén) fizetett hirdetése a The Times-ben: „*Tudatos történelemhamisítás a Magyar Tudományos Akadémia egésze alatt.* A cikk az 1987. március 12-én Pascu-Musat-Constantinu szerzőtrió által a Románia Liberában megjelent cikk állításait idézi.

1987. április 12. A Sepsiszentgyörgyön létrehozott román színház első előadása.

1987. május 4. Az USA képviselőháza hat hónapra megvonta a legnagyobb kereskedelmi kedvezmény státuszát Romániától.

1987. május 27-én a Bukarestbe látogató Mihail Gorbacsov, az SZKP főtitkára fogadta az ellenzéki Király Károlyt. A The Times aznap, Christopher Walker által jegyzett cikkéből idézek: „*Románia kisebbfajta színjátékot rendez Gorbacsov látogatása alkalmából. A sajtóközpont környéki kirakatokat zsúfolásig tömtek, és jókora adag özpástétomot szolgálnak föl mostanában a Capsa étteremben, ahová a hivatalos személyek előszeretettel hívják találkozóira nyugati kapcsolataikat. Románia azonban ennek dacára továbbra is a keleti tömb egyik legszegényebb, leggyatrábbban ellátott és legszarnokibb országa. (...) Csak 40 évates égek használata engedélyezett. (...) a televízió műsor-ideje 2 óra. A hosszan tartó tél miatt több millió otthon maradt központi fűtés nélkül. A gáznyomás időnként olyan alacsonyra csökkent, hogy már főzni sem lehetett a gáztűzhelyeken. Hivatalos adatok szerint a*

havi átlagjövedelem 250 dollár. Sok család a tél folyamán ennek csaknem a felét fűtésre és villanyra költötte (az elektromos áram ára megduplázódott 1985 óta.) (...) Az egyik legvitatottabb intézkedés értelmében, pl. 50%-kal csökkentették a béreket azokban az üzemekben, amelyek nem teljesítették a tervet, gyakran kizárólag az akadozó nyersanyagellátás miatt.”

1987. június 2-3. A kolozsvári Református Teológián tartott teológiai értekezleten Nagy Gyula kolozsvári, Papp László nagyváradi református püspökök és Gálfi Zoltán, a Teológia irodalomtanára éles magyarellenés kirohanásokat tett...

1987. június 4-5. A Román Kommunista Párt KB titkárai, Emil Bobu és Ion Stoian Budapesten Szűrös Mátyással és Horváth Ivánnal tárgyaltak. Fogadta őket Kádár János is.

1987. június 15. Az Ungarischer Kirchlicher Pressedienst című református újságban dr. Tóth Károly püspök azt írta, hogy Erdélyben 1946-ban 184 magyar tannyelvű középiskola volt, 1971-ben már csak 71.

1987. június 26. Az Egyesült Államok szenátusa határozatban követelte, hogy újabb fél évre függesszék fel a legnagyobb kedvezmény biztosítását Romániának.

1987. augusztus 16. Király Károly levele Ceausescuhoz. Tiltakozott a romániai állapotok miatt

1987. szeptember 25. A magyar kormány szóvivő bejelentése szerint 1987 első félévében 3 308 román állampolgár kért letelepedési engedélyt Magyarországon. (1986-ban, egész évben 3 284 fő) A cernavodai atomerőmű építkezéséhez sepsiszentgyörgyi, csíkszeredai, székelyudvarhelyi, szentkeresztbányai és brassói munkásokat vezényelték, - családostul. Helyettük óromániai munkások érkeztek. A brassói evangélikus és katolikus központi temető régi köveit a városi közterület-fenntartó vállalat alkalmazottai építőanyagként használták fel.

1987. ősz. A nagyenyedi Bethlen-kollégium valamennyi mérnök-tanárát Óromániába helyezték át. Helyettük román származású tanárokat alkalmaztak.

1987. november 15-én rendszerellenes tüntetés robbant ki Brassóban, a tíz évvel ezelőtti Zsil-völgyi bányászsztrájk óta a legjelentősebb. A katonaság figyelmeztető lövéseket adott le. A megmozdulás de. 9-től du. kettőig tartott. A jelszavak: „*Tolvajok!*” „*Le Ceausescuval!*” „*Szabadság és igazság!*” „*Harcoló munkások!*”

1987. november 21. Az illegális Erdélyi Magyar Hírügynökség 120/1987. számon közölt részleteket a brassói eseményekről.

1987. december 14-16. A Román Kommunista Párt ülésén Ceausescu a következőket mondta: „*A leghatározottabban munkálkodni kell, különösen azért, hogy 2000-ig befejezzük a városok és községek rendezésére, szervezésére és korszerűsítésére, a beépített területek leszűkítésére vonatkozó programokat, aminek nyomán még inkább erősödni fog a szövetség a munkásosztály és a parasztság és az értelmiség közt, a dolgozók összes rétegei közt, meggyorsul a román szocialista társadalom homogenizálódásának folyamata.*”

1987. december 17. Az Európa Parlament elítélte Romániát.

1987. december. Az Amerikai Egyesült Államokban megjelent Ion Mihai Pacepa: Red Horizons című könyve, melyben a Securitatét leplezte le. Magyar nyelven 1988-tól a Határ/idő/napló közölt először belőle részleteket Vörös látóhatár címmel.

1988. Romániából 13 173 menekült érkezett Magyarországra. A magyarországi közvélemény-kutatás alapján a szocialista országok gazdasági fejlettsége alapján Románia állt az utolsó helyen. Megelőzte őt Mongólia, Kuba. A kilenc országot értékelő vizsgálat szerint kilencedik Románia, negyedik Magyarország, első az NDK. Az erdélyi menekültek befogadásával kb. 80% értett egyet. A közvélemény szerint a magyar-román kapcsolatokat sorrendben a következő tényezők terheltek: az un. településrendezési terv (falurombolás), az emberi jogok helyzete Romániában, az erdélyi magyarok kapcsolattartási nehézségei Magyarországgal, a romániai nemzetiségi iskolaiügye és az anyanyelv használata, a történelemről vallott nézetkülönbségek, ideológiai nézetkülönbségek, külpolitikait nézetkülönbségek, gazdasági érdekkülönbségek.

1988. január 25. Szűrös Mátyás az MSZMP Központi Bizottságának nemzetközi titkára egy nyilatkozatában a romániai magyarságot a magyar nemzet részének nevezte. Később részletesebben szolt ezekről a kérdésekről Szokai Imre és Tabajdi Csaba is. Az erdélyieknek a Sza-

bad Európa Rádió szerkesztőségéhez írt leveleiből szörnyű állapotok képe bontakozott ki Egyhavi átlagfizetésből nem lehet megvenni két kiló babkávét a fekete piacon, egy napi fizetésből vásárolható egy kiló füstölt hús, több mint egy órát kell dolgozni egy kiló cukorért, és négy órát egy kiló gyenge minőségű szalámiért. A nyugdíjasok 100-300 lej kapnak havonta, azt is több hónapi elmaradás után. (Egy kilogramm füstölt hús 120 lej a fekete piacon.) A termelőszövetkezetekben az egy napi munkaegység ára 3-5 lej. A vetőburgonyáért 2 lej fizet az állam, a korai burgonya az üzletben 10 lej. Az autósok havonta 20-30 liter üzemanyagot kaptak csak. A megoldást e levélírók egy része a független Erdélyben látta...

1988. január 27. Kádár János és Németh Károly táviratban üdvözölte 70. születésnapja alkalmából Nicolae Ceausescu.

1988. február 26. Az Egyesült Államok kormánya bejelentette, hogy Románia részére a legnagyobb kedvezmény megadását az emberi jogok romániai helyzetétől tette függővé.

1988. február 27. Románia lemondott a legnagyobb kedvezményről...

1988. március 5. Az Előre cikkében Ceausescut idézték: „... körülbelül 50%-kal kell csökkentenünk a falvak számát, lemondva a kis falvakról. Létrejönnek így az előfeltételek a dolgozók, az egységes dolgozó nép homogén társadalmának megvalósításához.”

1988. április 5. Az MTI jelenti: „A romániai nem román nyelvű lapok a jelek szerint rátértek arra a gyakorlatra, hogy csak románul közlik az országban lévő városok, falvak nevét. Az Előre című magyar nyelvű bukaresti napilap, amelyet a Szocialista Egységfront Országos Tanácsa ad ki, április 3-i (vasárnapi) számában alkalmazta először ezt a módszert. Így Nagyvárad helyett Oradea, Nagybánya helyett Baia Mare, Temesvár helyett Timisoara, Beszterce helyett Bistrita stb. jelent meg a magyar nyelvű lap cikkeiben. A német nyelvű Neuer Weg ugyan csak erre az írásmódra tért át. Vasárnapi számában az eddigi Temeswar; Konstanza helyett Timisoara, Constanta elnevezés szerepelt a lap hasábjain.”

1988. április 29-én a Román Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Végrehajtó Bizottságának ülésén Ceausescu kijelentette: „a településszerkezet-átalakítási tervek végrehajtásához hosszabb időre van szükség, nem kell erőltetni a dolgokat.” A felépítendő minta-lakótelepek 2-4 emeletes panelházakból álltak volna, amelyekben a lakások csak a legelemibb komforttal lettek volna ellátva, nincs bennük WC, a közös illemhelyeket az udvaron helyezték el. Nincs bennük központi fűtés, a fát, és a vizet az udvarról hordták fel. Eredetileg a község belterületének megállapításakor 134 négyzetméterrel számoltak. Később egy lakosra 250 négyzetméter szántak, melyben benne foglaltatott a lakóház, a gazdasági melléképület, a közintézmények, a templomok, a temetők és az utak. Ez a terv mintegy 5-6 millió ember átköltöztetését jelentette volna, a megépítendő lakások száma is millió felüli.

„A panelházba költöztetett román paraszt, bár elveszti saját házát, kertjét, múltját és hagyományait, de nyelvét és nemzeti mivoltát megőrizheti. A többségi településekre kényszerített magyarok, németek, ukránok, szerbek, zsidók, szlovákok, csehek, bolgárok, oroszok, törökök, tatárok, görögök, lengyelek és örmények azonban nemzetiségi létük lényegét veszítik el: anyanyelvüket, kultúrájukat, és történelmi örökségüket. (...) A falurombolás Erdélyben ősi falvak jelentős – a nemzetiségi létéről tanuskodó- kulturális és építészeti értékek felszámolását is jelenti. Az óromániai vidékeken viszont, ahol nincs annyi műemlék, a falvak is később alakultak ki, és a házak általában rosszabb állapotban vannak, az új lakások építése esetenként még pozitív tartalmat is kaphat.” Elkészültek a tervek Kolozsvár történelmi városmagjának az átépítésére is.

1988. május 26. Gorbacsov, a Szovjetunió Kommunista Pártjának főtitkára Bukarestbe látogatott, és Ceausescunak Lenin rendet nyújtott át...

1988. június 7. A külügyi szóvivő sajtótájékoztatóján közölte, április 1-én az illetékes miniszterhelyettes Románia budapesti nagykövetségénél szóva tette azt a romániai intézkedést, hogy április 3-tól hivatalosan és a nemzetiségi nyelvű lapokban is csak román elnevezés szerint használhatók a helységnevek.

1988. június 27. A budapesti „Erdélyi Tünetés” Több, mint 100000 ember tiltakozott a romániai állapotok miatt. (A Népszabadság 25-30 000 résztvevőről tudósított.) A Magyar Nemzetiségű Dolgozók Országos Tanácsának a neve Magyar Nemzetiségű Román Dolgozók Tanácsára módosult...

1988. június 28. A román hatóságok bezáratták a kolozsvári magyar konzulátust

1988. június 30. Ceausescu beszédéből az RKP. KB. ülésén: „Egyes sovíniszta, nacionalista körök, azzal a céllal, hogy eltereljék a figyelmet a megoldásra váró problémákról, olyan praktikákhoz folyamodtak, amelyeket még Horthyék sem mertek volna megtenni.” A

Magyar Vöröskereszt arról tájékoztatót, hogy Románia részéről nincs fogadókészség a családegyesítésekről.

1988. július 12. The Wall Street Journal: „Időzített bomba a román-magyar viszonyban” című cikkében olvashattuk: „Egyre nő Románia politikai összeomlásának valószínűsége.”

1988. július 17. A 7 nap című jugoszláviai magyar nyelvű hetilap elemelte a romániai falurombolás programját: Ceausescu 8000, elsősorban kisebbségek lakta falu helyén 350 000 hektárnyi megművelhető földterületet akar nyerni.

1988. augusztus 10. „Az Amerikai Egyesült Államok szenátusa 5 pontos határozatban ítélte el Romániát, és nem hosszabbította meg a legnagyobb kedvezményt a számára.”

1988. augusztus 24-én Nicolae Ceausescu a Román Kommunista Párt főtitkára, az Allamtanács elnöke magához kérte Hodicska Tibort, a Magyar Népköztársaság bukaresti nagykövetségének ügyvivőjét, és közölte vele, hogy a román-magyar kapcsolatokban felmerülő feszültségek miatt sürgős megbeszélést tart szükségesnek Grósz Károllyal, az MSZMP főtitkárával. Grósz „főlényesen és nyersen hártotta el” a felkínált szakértőket...

1988. augusztus 28-án, Aradon munkatalálkozóra került sor a két párt főtitkárai, illetve kísérei között. „Beszédessé volt a protokoll, maga. Grósz a Daciákba átváltozva úgy érkezett Arad főterére, a városháza elé, hogy a vendéglátó nem tartózkodott ott, a vendéget kiállította a placcra, azután ereszkedett le a városháza lépcsőjének magasából. Egy öntudatos államférfi otthagyni az egészet.”

„A tízpontos magyar követelés-lista:

1. A gazdasági együttműködés szélesítése.
2. A kulturális vegyes bizottság tevékenységének felújítása.
3. A menekültek ügyének rendezése.
4. A történész vegyes bizottság újraszervezése.
5. A konzulátusok ügyének megoldása, működésük beindítása.
6. A haladó történelmi hagyományok közös ápolása.
7. Az idegenforgalmat gátló intézkedések megszüntetése.
8. Magyar újságíró-küldöttség a romániai viszonyok tanulmányozására.
9. Románia vizsgálja felül és állítsa le a településrendezési programot.

10. Felső szintű közös nemzetiségi deklaráció.

A magyar delegáció által elért eredmények:

1. Ceausescu a tárgyalások végére belement, hogy egy év múlva közös nemzetiségi deklaráció születessen.
2. A településrendezési tervet újságíró-és parlamenti képviselődelegáció (építési bizottság) tanulmányozhatja a magyar és a tiszta román vidékeken is.
3. Újra dolgozik majd a kulturális és a történész vegyes bizottság, nem politikai, hanem tisztán tudományos alapon.
4. Közös szándék a gazdasági együttműködés fejlesztésére.
5. A menekültek ügyében Ceausescu erkölcsi kötelezettséget (? G. L.) vállalt a családegyesítésre, a kivándorlások akadályainak felszámolására.
6. Zavartalanabb lesz a turizmus.”

1988. Ősszel egy központi rendelkezés magyar középiskolások egész osztályait Kárpátokon túli megyékbe helyezte át. Az áttelepülést megtagadók sem tovább nem tanulhattak, sem munkahelyet nem kaphattak.

1988. szeptember 21-22. Szűrös Mátyás a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának titkára Bukarestben járt, eredménytelenül. Kiutasították a magyar nagykövetség kereskedelmi tanácsosát, miután letartóztatták. Szűrös Mátyás ellátogatott a Székelyföldre is.

1988. október 1. Andrikó Miklós államtitkár a magyar-román idegenforgalmi fejlesztésekről tárgyalt Romániában.

1988. október 2. A Scinteia cikkéből: „Egyes magyar körök és hivatalos fórumok annak igényével lépnek fel, hogy foglalkozzanak a magyar nemzetiségű román állampolgárok sorsával. Tulajdonképpen pedig megpróbálnak félrevezetni, ellenségeskedést szítani, azon vannak, hogy eltereljék saját népiük figyelmét az országukban jelenleg fennálló súlyos gazdasági-társadalmi kérdésekről, hogy saját állampolgáraikban a legreakciósabb, nyíltan románellenes nézeteket alakítsák ki, és indulatokat keltsék fel.” A Népszabadság válaszából: „A magyar közvélemény figyelemmel kíséri a határainkon túl élő magyarság sorsát, és joga van mély aggodalmának hangot adni, ha Romániában a Magyarországgal való kapcsolattartás nehezítéséről, az anyanyelv szabad használatának korlátozásáról, a magyar nyelvű oktatás felszámolásáról és hasonló lépésekről érkeznek aggasztó hírek. Ezek olyan körülményekről szólnak, amelyek egészen mások, mint amelyek közt más szomszéd országok magyarsága él.”

(Folytatjuk)

Z. Zwada András írásai

Mese a Magyar Gárdáról

- Na, miről meséljek neked, szép kisunokám, Rebeka?
- Mesélj a Magyar Gárdáról, Grossfati...
- Ja, hát arról annyiszor meséltem neked, kiscsibém, hogy már a könyöködön jön ki.

- Akkor is mesélj, légsz...
- Na jó, nem bánom, legyen, ahogy szeretnéd. Csak aztán ne hogy csúnyákat, meg rosszakat álmoldj! Tehát: hol volt, hol nem volt, még az óperenciás Vörös tengeren is túl, az irigylésre méltó Duna-Tisza völgyében, a pompás mediterrán klímával megáldott, termál- és gyógyvizekben dúsgazdag Kánaán, amit úgy hívtak, hogy Magyarország... Ezt az agyonrúgdosott történelmű kicsinyke országot többségében jóhiszemű, szorgalmas, hiszékeny, birkatermesztő jámbor népek lakták. A nemzeti zászló formáját és színváltozását követően volt egy csipetnyi, kétszer négyéves időszak, amikor az igavonó teremtmények joggal azt remélték, hogy végre, annyi hányatott évtized után megbecsült népnemzetté válnak saját országukban. De a sors csúnyán beleköpött a tálba...

- A múltkor azt mondtad, hogy nem a sors, hanem a hórihorgas király...

- Úgy igaz, kis bogaram, jól emlékszel. Ezt a királyt a cselédmédia és a szolganép szerette, de a sanyarú sorban szenvedő tömegek gyűlölték és turuli átkot szórtak a fejére. Írástudó történészek állapították meg, hogy ez a hazugságairól és sorozatos baklövéséről elhíresült uralkodó többet ártott, mint a tatárjárás. Mert a romokat hamar el lehet takarítani, de a bomlott agyakat kitisztítani sziszifuszi munka... Történt pedig, hogy a bölcsességet hírből sem ismerő király, alattvalói és udvarháztartása segítségével kufár mód kiárúsítani kezdte az országot. Miközben több ezer milliárd államadósságot barkácsolt össze, hitvallói közreműködésével, a bagó pénzért kulizó pórnépet adók formájában csontig kizsigerelte. A szájukat tátó, békés demonstrálók ártatlan tömegeit brutálisan elnászpágoltatta, néptanítók ezreit az utcára tetette és a közegészségügyet is a feje tetejére állította. Szinte már a társadalmi létezés egyetlen szegletét sem hagyta szűzen. Egyszer egy hazánkba látogató, magas méltóságú excellenciás előtt felhúzott orral rosszállását fejezte ki a Parlamentben díszelgő Szent Korona miatt. Nyafogása azt sugallta, hogy az államalapítás szimbólumát sokkal méltányosabb helyen tudná elképzelni, nevezetesen a saját fején... Ilyen kilátástalan állapotban az országlakók tucatjai jártak ki az erdőkbe boldongombát és gyilkos galócát szedegetni. Mivel gyógyszerre nem jutott pénzük, ezzel akartak véget vetni jövőkép nélküli, reménytelennek tartott életüknek. Ekkor hirtelen, mint derült égből a villámcsapás, fekete-fehér gúnyában, Árpád sávós díszpajzsával megjelent az úgynevezett Magyar Gárda.

- Hű, de izgi, Grosspapa, gyorsan meséld tovább...

- Jó, jó, csak ne olyan hevesen, kis bogárkám, Rebeka. Még a végén nem tudsz elaludni... Szóval ez a Gárda szabályosan, bírósági-lag bejegyzett egyesület volt, tagjai makulátlanok, mint a frissen esett hó. Prominens személyek irányításával azért létesült, hogy elsősorban és mindenek felett gatyába rázza az elveszített magyar öntudatot. Továbbá életre keltse a hazaszeretetet, és ott segítsen, ahol szükség van, ebben a hatalmas országos káoszban... Ez aztán már rettenetesen csípni kezdte egyes bolsevisták szemét.

- Mi az, hogy bolsevista?

- Így nevezik a rossz nyelvek azt a személyt, aki magát példamutató demokratának tartja, közben ha valakit nem szívlel, a hatalom erejével mondja rá, hogy pofa be, náci... Így már érted? Sokan már az alakulat neve hallatán összezezzentek és borzongás futott végig gerinctelen hátukon. Mi az, hogy „magyar”? S még hozzá „gárda”? Hoppá, ez csak az ördög szüleménye lehet. Le vele! Ezt az eszeveszett gügye hangulatot még inkább felkorbácsolta az uralkodó király, aki ország-világ előtt fasiszta veszélynek nevezte a Gárdát. A TV-ben pedig a farizeusok egyik beszarija „lincsgárdának” titulálta a deli vitézeket. Teltek-múltak a hetek, hónapok, s a Gárda tagjai ke-

mény, karitatív munkába fogtak. Elhanyagolt vidéki temetőket raktak rendbe, parlagfüvet irtottak, vakokat és bénákat vezettek át a forgalmas útesten. Aztán a régi magyar hagyományok szerint érdeklődő kisdíjakokat tanítottak parittyával és nyíllal löni. Ez az önzetlen, szolid munkálkodás sehogy sem fért az agyamosott fejekbe. Miféle néma levették ezek? – kérdezték néhányan. Se egy karlengetés, se egy irreudenta „Erdélyt vissza” nyivákolás? Csak a méhek szorgalmával végzett örökös pozitív ténykedés? Hogyan lehet az ilyen báránylelkű szervezetet hatóságilag betiltani? Még az ügyel-bajjal beépített „tégglák” is azt jelentették, nem hogy revízióra és retorzióra készülne a mozgalom, de még egy szemtelen legyet sem ütnek agyon, a szúnyognak meg inkább saját vérüket adják, csak hogy tovább éljen. Na de a ruházatukba bele lehet kötni. Nem eléggé borzasztó, hogy a sapkájukon és a mellényükön Árpádsávós pajzsot viselnek, a nadrágjukon meg félreáll a sliccük... Ez vérlázító, gondatlan hanyagság. Jogilag persze támadhatatlan, esztétikailag viszont kikezdehető. Nosza, rajta elvtársak! Vágjunk bele, üssük, verjük, korholjuk őket! Csináljuk meg... A mondvasínált erőlködés azonban hasztalan volt, csak a Gárda felé fújta a jó szelet. A nép javarésze szívébe fogadta a szegény korholtakat, támogatta, istápolta, „édes gyermekeimnek” nevezte őket. Így aztán az egyesület aktív hívei egyre szaporodtak és országszerte megsokasodtak. Belátva ezt a józanabb eszű parlamenti többség, reszkető kézzel bár, de békejobbbot nyújtogatott a büszke tartású ellenzéknek. A megbékélés napja Szent Karácsony estéjén következett be, amikor égig érő díszes fenyőfánál a Kossuth téren legalább féltucat nagy nehezen összeszedett fehér ruhás szűz árvalányhaját tűzött az ezer főnyi Magyar Gárda tagjainak sipkájára. A Himnusz alatt a nagy király egy pillanatra levette szívéből a jobb kezét, s a mögötte álló egyik udvaroncától megkérdezte: „Hol vettek ezek ennyi fehér ruhát?...”

Eddig szólt a mese kis ibolyám, gyöngyvirágom, Rebeka. Örülne a szívem, ha az utóbbinak a fele is igaz lenne...

Kaszás

Életszerűtlen történet

Egy titokzatos haláleset ügyében kezdett nyomozást az Y kerületi rendőrség.

A szocialisták holdudvarához közeli ismert nagyvállalkozó, idős Ökör Ödön hatodik emeleti irodájának ablakából a mélybe vetette magát és szörnyethalt.

A csupa füllel érdeklődő nyomozóknak a feltűnően kacér és erotikusan kancsal titkárnője, Volga Olga a tragikus eseményre vonatkozólag alig tudott érdemleges magyarázatot adni, de annyit elárult, hogy kapuzárás előtti korban lévő főnöke szívét kitárta, szerelmesen udvarolt neki.

- Három héttel ezelőtt léptem be a vállalatba – kezdte tanúvallomását. – Munkába lépésem első perceitől kezdve a hűséges pulikutyárajongásával vett körül. Tudtomra adta, hogy tulajdonképpen semmit sem kell csinálnom, elég, ha csak keresztbe tett lábakkal ülök előtte és ő nézhet engem. Távollétében, ha van kedvem, felveshetem a telefont, de ha a hívó fél sokat beszél, tegyem le inkább, nehogy a kagyló súlyától megerőltessem magam. Ha üzleti vendégei voltak, kakaót, teát vagy forró csokit főztem, mindig hálásan kezet csókolt. Megkért, hogy ne üljek közel a számítógéphez, mert a sugárveszély árt a szépségemnek.

- Hivatalos leveleket csak diktált magának? – vonta össze borzolt szemöldökét Kopó Konrád főnyomozó.

- Hogyisne. Mit tetszik képzelni? – tárgult kerekre a megkímélt hölgy szeme. – Ilyenkor behívatta a seprűnyél mellett mindig készen álló Dr. Szuka Etelka jogot végzett takarítónőt, aki egy mondat után szó nélkül is értette, mit kell írnia.

- Szerelmi vallomásokkal gyakran ostromolta magát az elhunyt?

Szexadó

Szörnyű rémálom izzasztott meg kedves barátaim. A „reform” és egyéb címen eddig is több mint egy tucat népszerűsítő prér után Gyűjtőrá főnök hű fegyverhordozója, Lisztes Lipót vajúdása nyomán megszületett az úgynevezett „szexadó” is...

Eme torzszülött agyrem nemre, felekezetre és kisebbségi javjeszékelésre tekintet nélkül vonatkozik minden 18. életévet betöltött és a 77 éves korhatárát még el nem ért magyar állampolgárra és országunkba honfoglalás céljából bevándorolt idegenekre...

A világon párját ritkító ukáz szabad kezét ad fővárosi és kistérségi önkormányzatoknak, hogy kedvük szerint, hasraütésszerűen szabják ki az újonnan felállított Szexuális Pénzügyi Hatóság (SZEPEH) részére fizetendő adóterhet.

Vörös szegfűkkel körülragasztott öles plakáton erőtlő duzzadó, virgonc ifjak és kortalannak látszó, de protézissel mosolygó idősebb párok fényképe alatt a következő szöveg bódította a lakosságot: „FIATALNAK SZESEXELNI KÖTELESÉG, ÖREGNEK DÍCSŐSÉG”. Filmszerűen peregetek rémálom eseményei.

A balatontöködi frissen szanált közközház főúri vadaskastéllá átalakított impozáns téli-kertjében találtam magam. A magas főhatóság által összehívott szakmai tanácskozáson a média különböző képviselői, továbbá asztrológusok, szexológusok, urológusok és numerológusok gyűlésében figyeltem az eseményeket.

Dr. Fontos Flóra minisztériumi kiküldött, a tanácskozás vezetője a minden épesszű embert felháborító szexadó kapcsán a következőket ragta az egybegyűltet fülebe:

- Istenadta népünk jobblétéért az ingét is odaadó kormányunk nagyon komoly fejtörést követően jött rá arra, hogy ami ingyen van, azt az emberek nem élvezik eléggé.... Csak hogy egy példával illusztráljam: ha veszek egy doboz cigarettát vagy megiszok egy kávé a presszóban, ugye megfizetem az árát? Bizony meg. Nos, ha elérkezem az emberi gyönyör legmagasabb fokára, ezt a csodás érzést miért kapjam ingyen? Arról nem is beszélve, hogy reményeink szerint a konvergencia program tétőngő lyukait ezer milliárddal tömögtük majd be...

A viharos tenger parthoz csapódó hullámai nál is erősebb moraj zúgott a teremben.

Dr. Fontos Flóra felemelte mindkét karját, mint aki áldást oszt.

- Csillapodjunk kérem. Őrizzük meg a nyugalmunkat!

Mikor a hangoskodás lecsillapodott, Cickafarkai Cecil, az Oda Ne Rohanjak című rokkant újság tudósítója felvettette, hogy vajon e rendelet hatálya alá tartoznak az olyan bének is, akik még a kezüket is legfeljebb orrpiszkálásra használják, valamint azok az örököltem impotens férfiak, akik jómamájukon kívül a nőket még látni sem kívánják.

- Jó kérdés – válaszolt a tudálékos asszony, miközben szemüvegét törölgetve átnézett a homályba vesző káposztafejek. – Bár igazságos demokráciánk a kisemberek számára kiváltságos jogokat nem biztosít, mégis adóbehajtás szempontjából elnéző azokkal szemben, akik önhibájukon kívül nem gyakorolhatják a nemi életet... Így a rendelet hatálya nem terjed ki például az ön által említettek, valamint a kórosan prosztata problémákkal küszködő férfiakra sem. A férfiak helyett vibrátort használó hajadonok azonban kötelesek heti bontásban 300-300 forint adót fizetni. Az úgynevezett „kukucsalkó” shopokat látogató férfiegyedek esetenkénti vizitdíja ugyancsak 300 pénz.

Dr. Csiga Csaba urológus adjunktus élénken érdeklődött aziránt, hogy a pettingező párok, aztán a szabad-mazochisták és az önkielégítők fizetnek-e adót?

- Mint a katonatiszt – csattant Dr. Fontos Flóra hangja.

- Mi az, hogy gyakran? Minden másodpercben. De nem csak vallomásokkal, cwikipuszival is, meg alázatos homlokcsókokkal. Na és, hogy ki ne felejtsem, busás ajándékok özönével. Amit rajtam lát és ami az alatt van, mind tőle kaptam... Bugyitól a körömcipőig. De ez mind semmi. Látták volna azt a szibériai nercbundát, amit az ő jézuskája hozott. Majdnem elájultam a gyönyörtől. Valentin napon, ha hiszik, ha nem, gyémánt nyakéket akasztott rám. A meglepetéstől azt hittem, hanyatt vágom magam.

Éppen ez az – csapott le a nyomozó. – A számból vette ki. Kérdezné akartam, ellenszolgáltatást sosem kért magától?

- Néha zavartan, ködösen célozgatott rá, de nyíltan sosem mert szólni – sütötte le műszempilláit Volga Olga. –Csak egyetlen egyszer, azon a bizonyos tragikus napon.

- Hogyan történt, mesélje el, kérem! – hajolt előre kíváncsian a főnyomozó.

- Szokásom szerint egész nap nem csináltam semmit. Kérésének megfelelően kedvelt miniszoknyámban ültem a pamlagon Ödön íróasztalával szemben, lábaimat jobbra-balra, keresztbe hányva körmeimet reszelgettem és dühösen néztem a szemébe. Emlékszem, éppen négyet kongatott a falióra a fejem fölött, amikor Ödön felugrott a helyéről, s korát meghazudtoló párdumozdulattal elém vonaglott, letérdelt és cipőm sarkát csókolgatta. „Nem bírom tovább, Olga” – közölte szerelemittas, elfuló hangon. „Örültem kívánlak, légy az enyém, kiscica. Fiatalságodat, hamvaságodat meg kell fizetnem. A pénz nem számít. Harmincezer megfelel? Nem la-cafacáztam sokat, mert az összeg mellbe ütött. Rögtön válaszoltam neki: „Negyvezret mondtál, kis csacsi? Amiért ilyen kedves voltál és szeretsz, arra kérlek, ne verd magad ekkora költségbe, harmincezer is elég lesz. A pszichiáteremnek 300 forint vizitdíj elengedése fejében riszálom a testem...” Erre Ödön hirtelen bíborvörössé vált, mint egy eszelős és az ablakhoz rohant: „Én dupla ökör!” – üvöltötte és ugrott... Hát csak ennyit tudok az ügyben mondani...

Csalán Zoltán, a Hip-Hip Hajrá TV riportere, akit március idusán a Parlament művelési területének ostrománál két szándékosan eltévedt gumilövedék hajsza hűján eunuchhát tett, a horogra szánt gilisztá alázatosságával kérdezte önagságát, hogy a férfiaság feltett kincsén esett csorba adómentességet von-e maga után...?

Az effajta kihívásoktól mentes ifjú tudor-asszony meglepően szakszerű magyarázattal rukkolt elő.

- A testi érintkezés bármely formája szexuális izgalmat kelthet és erotikus örömet nyújthat. A férfi lágyéka táján történő sajnálatos meghibásodás ténye a női test bőrfelszínén történő szájerintkezéssel, akár a szokásos kézcsókkal is igen kellemesen pótolható. Ennek figyelembevételével igen valószínű, hogy a rendeletalkotók nem látják indokoltnak az ilyen férfialanyok szexadójának eltörlését sem. Nagyon kell a pénz, értsék már meg, hölgyeim és uraim... Ki mire kíváncsi még?

Dr. Sztatikó Szabolcs, a Lumbágó utcai El-esettek Klinikája igazgató-főorvosa a nemek egyenjogúságának nevében arról medített, hogy az orgazmust színlelő, erotikus színjátékot űző nők és asszonyok se mentesüljenek a szégyenteljes adó nem fizetése alól.

Egyetértő férfimormogás kíséretében Kaka-du Karolin, a Népszoply bűnügyi rovatának vehemens munkatársa a csontsovány államháztartás rettenetes hiányának drasztikus csökkentése érdekében követelte, hogy az erőszakoskodó kurafiak, a kéjenc pedofilok és a szégyentelen exhibicionisták büntetésük letelte után életfogytiglan az adó tízszeresét fizessék meg.

Még ki tudja, meddig hallgathattam volna a parázs vitákat, ha nem csípi meg orromat egy cecelég. Erre pattant ki a szemem.

Csoda-e, barátaim, hogy ebben az agyafütni elszabott, botrányoktól hemzsegő ocsmány világban az embert ilyen rémálomok gyötrik?...

B. Osvát Ágnes rovata

Eleven Hagyomány

TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ

(Nagybánya, 1988 – Budapest, 1968)

Tersánszky Józsi Jenő, a XX. századi magyar prózairodalom kiemelkedő alakja, Nagybányán született 1888-ban. Szülei a módosabb kispolgárok életformáját élték, majd apja bohém és zaklatott életének következtében anyagi helyzetük egyre nehezebb lesz. Fiúkat taníttatják, érettségit tesz, de a mulatozó apa és a család gondjaiban elmerülő anya mellett meglehetősen szabad és szabados életet folytathat. Korán megismerkedik a kártyával és az itallal, későbbi regényeiben a *Két zöld ászban* és a *Kakuk Marci* történeteit elbeszélő regényeiben szilaj és szabad ifjúkorának álmait éli tovább.

Eredetileg festőnek készült, de apja nyomására érettségi után jegyzőgyakornok lett Szapárfalván, majd beiratkozott az eperjesi jogakadémiára. Tervei szerint a budapesti egyetem jogi karán készült folytatni tanulmányait, de a tandíjra összpórolt összeget végül elmulatta és kénytelen volt segédmunkásnak állni. Első novelláját, a *Csendes embereket* is pénzgondjai enyhítésére írta. Ovát Ernő figyelt fel tehetségére, így jelenhetett meg első írása 1910 februárjában a *Nyugatban*. Alig egy évvel később a *Nyugat* Könyvtár kiadja novelláskötetét.

Az első világháborúban mint önkéntes vesz részt, ahol 1918-ban olasz fogságba esik és csak 1919 augusztusának elején érkezik vissza Budapestre, ahol háborús élményeit *Viszontlátásra drága* című regényében örökítette meg. A regény a magyar háborúellenes irodalom egyik kiemelkedő alkotása. Kitűnő történelmi képében nyomasztó, lélektani ábrázolásban bravúros írásmű, a háború esztelen rombolásáról, lélek- és erkölcsgyilkos hatásáról.

1918-ban már válogatott elbeszélései is megjelentek, de mivel a Tanácsköztársaság ideje alatt szimpatizált a forradalommal, rengeteg támadás érte, ezeknek az éveknek a nélkülözései rendkívül megviselték. Olyannyira, hogy 1921 június 16-án még öngyilkosságot is megkísérelt, az Erzsébet-hídról a Dunába vetette magát. Az esztendő második felére konszolidálódott a helyzete, megnősült, feleségül vette Molnár Sárít. A *Nyugat* folytatásokban közölte *Rossz szomszédok* című regényét, majd 1922 júliusában a lap főszerkesztésébe került.

Tersánszky fura figura volt, olyan, mintha a saját regényeiből lépett volna elő. Hosszú, sovány, kócos férfi, akin az új ruha is úgy lógott-lengett, mintha rongyokat viselne. Irtózatosságot keltett, de szeretett kérkedni néha, társaságban csak úgy felkapott egy karosszékot a benne ülő emberrel együtt és kinyomta a magasba. Egy ültében több liter bort

ivott meg anélkül, hogy a mámor legcsekélyebb jele is látszott volna rajta, közben pedig áradtak beőle a mulatságosabb történetek. Közben művészi szinten játszott gitáron is, furolán is, de ha kellett, értett bármelyik hangszerhez és ha éppen nem volt pénze, elment zenebohócnak.

De aki olvasta az írásait, tudta, hogy a század egyik legnagyobb prózaírója, a magyar nyelv egyik legköltoibb stílusírója, Jókai és Krúdy óta irodalmunk legtermékenyebb szerzője. És aki mindezt tudta felőle, az azt is tudta, hogy igazán jó író nem írt még annyi felületes, összecsapott művet, mint ő. Folyton pénzre volt szüksége, és írta, ami éppen eszébe jutott, remekműveket és hevenyészett műveket vegyesen. De aki nagyon jól ismeri, az azt is tudja, hogy legelhibázottabb írásai is tele vannak remekműbe illő részletekkel.

Aki pedig asztalhoz ült vele, hogy elbeszélgesse erről-arról, és ital közben filozófiai elméletektől erotikus anekdotákig min-

Tersánszky Józsi Jenő portréja

denre sor került, az elámulva vette tudomásul, hogy ez a nagyon színes képzeletű, isteni csevegő, valójában nagyon művelt, a maga körül gomolygó világot nagyon is értő, rendkívül józan eszű, férfiasan bátor, az emberségért nemcsak lelkesedő, hanem bármikor életét is kockáztató férfi. Életelve az volt, hogy az ember nem élhet úgy, hogy megvesse önmagát. Kiformált magának egy különös életformát, amelyben becsülhette magát. Akárcsak legismertebb hőse, Kakuk Marci, a csavargó álarcában, ha kellett kivetetten, ha kellett megalázva, védte az emberi méltóságot. Úrifiúnak indult, de sehogy sem ízlett neki a kötött élet, viszont igazi tehetségként az irodalom azonnal tudomásul vette.

Kakuk Marci alakját a húszas években formálta ki, akinek kalandjairól azután regények és elbeszélések hosszú sorát írta. A *Kakuk Marci*-sorozat Tersánszky főműve. Nem önéletrajzi figura, de maga az író

nemegyszer viselkedett később Kakuk Marci módján, akinek kalandjaiból Magyarország körképe kerekedik ki. Felvonulnak benne a különösnél különösebb alakok, akik a valóság típusainak mulatságos, néhol tragikomikus változatai. Kakuk Marci egy ízben még választási kortesnek is felcsap, hogy kalandja alkalmat adjon betekinteni az úri közéletbe. Anarchikus alak, de nem anarchista, nem is cinikus: az emberi értékek őrzője, a vállalt társadalmonkívüliségben.

Tersánszky a harmincas években kabarékban lépett fel, mint gitár- vagy fuvolaművész, majd saját társulatot szervezett és kialakított egy irodalomból és zenéből szerkesztett, sajátosan művészi, egyszerre mulattató és kritikai színpadi műfajt. Mert izgatta a színpad is. Ezt észrevette Hevesi Sándor, a kor nagy rendezője és rábeszélte, hogy írjon színdarabot. A kísérlet kitűnően sikerült, Tersánszky megírta a **Cigányok** című zenés komédiát, amelynek zenéjét is szerezte. Ezzel tulajdonképpen feltalálta a sokkal később divatos musical commedy-t. Az ötvenes években az is kiderült, hogy nagyon jó bábjátékokat is tud írni. Írói-emberi modora azonban nem felelt meg a „felszabadulás” utáni első évtized pátoszos hangulatának. Tersánszky született ellenzéki volt és szenvedélyes botrányoztató. Ezekben az években főleg az ifjúsági irodalomba szorult. Csak az ötvenes évek második felében kezdték lassanként tudomásul venni, hogy az öregedő, majd megöregedett író a magyar irodalom élő klasszikusa. Ekkor azonban már kezdtek megjelenni összegyűjtött műveinek kötetei, egységes kiadásban. 1962-ben jelent meg **Nagy árnyakról bizalmasan** címmel utolsó, jelentős műve, mely egy emlékezés-gyűjtemény, amiben – némi íróniával -, neves irodalmi kortársainak portréját rajzolta meg. Halála előtt még megérhette néhány színházi bemutatóját is.

Tersánszky munkásságát többször is Baumgarten-díjjal jutalmazták. Főbb művei: **A tavasz napja sütötte, Viszontlátásra drága, Kakuk Marci, A céda és a szűz, A margarétás dal, Egy ceruza története, Legenda a nyúlpaprikásról, Nagy árnyakról bizalmasan**. Persze, a felsorolásból ki nem felejtetem gyermekkorom egyik nagy kedvencét, a **Misi mókus kalandjait** sem.

Amikor 80 éves korában meghalt, már tudta és mások is tudták, milyen egyéni hangú, halhatatlanná emelkedett alakja a magyar irodalomnak ő. De igazi, méltó méltatása máig sincs. Túl szabálytalan jelenség, túl nagy és túl vegyes az életműve is. Még várnia kell, míg jön egy értő és nagy türelmű kritikus vagy irodalomtörténész, aki pontosan kijelöli a helyét a XX. század magyar irodalmában. Talán egy alapos elemzésből az fog kiderülni, hogy a két világháború közti negyedszázadnak Móricz és Krúdy mellett ő volt a legnagyobb magyar prózaírója.

(Összeállította: boá)

2008. június

Istenem, mostmár hova ?

Istenem, mostmár hova lépjek?

Elöl bánat, hátul is bánat...

Add vissza, esdve kérlek

Elsüllyedt Atlantiszomat,

Szerelmet, hitet adó hazámat.

Elhagyott, messze távozott

az én lelkemből a béke,

Mennék utána, de sehol nincs,

Beleveszett a sötét mélybe.

Jaj, hova léphetek: hátra?

Előre? Jobbra-e vagy balra?

Hova tűnt, kinek átölelt

oltalmazóan erős karja?

Nem vár többé már senki.

A messzi, nagy utak szélén,

fogyó hold sápadt fényén

nem véd már többé engem.

Hajlongó, lengő kukoricalányok

halkan sírdogálnak érettem.

Te távol, messze, messze jársz,

lila-kék felhők szárnyán szállsz,

hová a vágy is elhervadva ér el,

ott messze, messze énrám vársz.

S tudom, ha csónakodba beléptem,

- égi csónakos -, ketten úszunk az éjben.

Köröttünk majd lila felhők kúsznak,

szavaim selymével halkan befonlak.

Pedig én úgy hittem benne, Istenem,

Hogy az én hitem az másmilyen

De ennyire telt. Ilyen lett...ilyen...

(boá)

Tersánszky Józsi Jenő

Kakuk Marci hősszínész

(részlet)

Ünökköäljának hívták azt a nyomorúságos falut, ahol Soma, a társam, faképnél hagyott.

Együtt indultunk csavarogni a világba. Vele kerültem el ide, az istenverte havasok közé.

Igaz is! Voltam már mentségtelenebbül is, mint itt.

Utóbb össze tudtam kaparítani annyit, hogy: a rongyoson kívül volt egy rendes ruhám is, fehérneműm is, és a kis zacskómban egy tíz- és egy ötforintos lapított.

De rám jött nagyon, hogy visszatérjek szülőhelyemre, Málnás-Újvárosba. Nem hogy azt gondoltam, ott úgy fogadnak: elhajtják a polgármestert állásából, és helyébe tesznek, hanem vágytam már nagyon látni azt a helyet, ahol nevelkedtem.

Soma, a társam is hiányzott itt nekem, ezer idegenben. Ez a nyakigláb kapcabetyár százszor jobban eligazodott mindeütt, mint én. Ügyvédnél írkokoskodott annak idején, és nem félt az sem csendőrtől, se senkitől.

Csak ő, Soma volt mindig, aki kiesztelt valami okosat, hogy a bendőnkbe falatot és a fejünk alá vánkost kerítsünk akármerre. Na persze nehezebb munka nélkül.

A nagy vadászat előtt is Soma volt az, aki beszerzett bennünket hajtóknak. Nemcsak! Hanem Soma úgy benyalta magát a grófi főerdőkerülőnél, egy németnél, hogy az rábízta Somára a hajtók szegődttetését. Persze a végén az én Soma társam csúful behurgolta a főkerület a hajtók bérével. Amire én lekecmeregtem a bércről, a vadászatról, az én Somámnak hűlt helye volt a faluban.

Az urasági cselédek azért megmagyarázták jól nekem: tartsak mindig lefelé a völgyön, három kisebb falu után elérek egy Csorrantós nevű, nagyobb községbe. Már onnét, nem is sokért, vonaton is mehetek, ha akarok, a városomba.

„Ám Kakuk Marci, ha csavargó is, nem annyira züllött, aljas egyén. Sem nem tolvaj, még csak nem is iszákos túlságosan, sőt még azt sem lehet ráfogni, hogy dologkerülő. Szíve pedig? Sosem romlottabb a Kakuk Marci szíve a másokénál! Csak valahogy mintha eleve csavargónak lett volna rendelve a Magasságoktól.” (T.J.J.)

Na, Csorrantósig nagyobb szerencsémre, még szánkót is kaptam. Csak egy deci pálinka áldomást fizettem a falusi, mokány gazdának, aki elvitt.

Sötét hajnalon indultunk persze, ahogy ilyen falusi parasztok szoktak indulni dolguk után. Ne hazudjak, még délidő sem volt, hogy a kis mokány csikókkal a szánkó megállott egy kis kocsmá előtt Csorrantóson.

Hát beülök ottan a rácsos kármentő mellé, ebbe a csárdába, falok valamit, és rendelek magamnak egy fél liter bicskanyitót, hogy tudjak jobban tanakodni rajta: szánjam csakugyan a költséget vonatra hazáig innét?

A csaplárné, egy csinos, fekete, tagos asszony, úgy láttam, nem nagyon biztat, hogy: firtassak valamit nála. Ahol rám tévedt a szeme, ott se vett kutyába se.

Gondolom: kászálódj, Marci, innét valami barátságosabb helyre. Föl is állok. De éppen akkor bukik be az ajtón valami magamfajta, felemás szerzet. Abiza!

Meg olyan falusi bekecs volt ezen is, mint rajtam, de a lábán nem csizmába húzott nadrág, mint amilyet falusiak hordanak, hanem pantalonnadrág. A fején pedig köcsögkalap, vagy ahogy hívják, városi pincsikalap. (Hordtam ilyen én is a városomban.)

Na, de mit látok? Az a beszéd!

Alig lép befelé ez a városiból-falusiból összeszedett tróger, az én harapós képű, helyre csaplárném, tyű, milyen somolygósra húzza a száját! Csakigen! Ez elé a tróger elé. Micsoda? A parasztgazdák vagy micsodák, a másik asztalnál, azok is, csak azt látom, olyan szíves pofát csinálnak erre a senkiházira, mint a szerencsemalacra.

Ez a tróger pedig egy nagy csomag cédulát szorongat a hónya alatt. És alig mondott jó napot, már nyálazza az ujját, és vesz a cédulákból egyet-egyét. Tesz a csaplárné elé, a kármentő polcra, tesz a gazdák elé, az asztalra, gyorsan-gyorsan a cé-

duláiból. Még engem is megnéz, mintha élém is akarna tenni cédulát. De aztán csak egy ravaszat kacsint oda rám és fordul el.

Hová? Hát a csaplárnéhez, aki elé az első cédulát tette.

A csaplárné erre neki: - Na, töltsék, Kálmán, neked egy pohár bort?

- Nem, nem, ténsasszony, köszönöm! – rázza nagyban a fejét a tróger. – Sietek! Nagy utam van máma még! Tetszik látni? – mutatja a cédulákat a hónya alatt. – Betakarítottam a termést!

Erre a csaplárné ezt kérdi: - Hát mégis mentek elfelé?

Megyünk, megyünk! – bólintott rá szomorúan a tróger. – Sajnos.

Hát nesze, Isten segítsen meg!

Húzza ki az asztalfiókot a csaplárné, és látom, egy hatost nyom a tróger markába. Ahogy a tróger köszöni, és aztán megy a parasztokhoz, hát azok is nyitják kifelé a bugyellárist, és mond ad a trógernek. És egy-kettő azok közül is sajnálkozik, hogy a tróger búcsúzik el.

Az ajtóban azután ez a cédulás léhűtő összecsapja a bokáját, szalutál a pincsikalapjához, és nagy bátran:

Hogyha adtak, jól tették!

Visszajövök erre még!

Narancs, citrom, répa, retek!

Áldja Isten kegyelmetek!

Azzal ki az ajtón a cédulás.

Én csak abba voltam, hogy azok a cédulák, amiket ez a tróger osztogat, olyanok, amik jó féláron a lutrira. Hát nem is voltam kíváncsiabb rá, hogy ebben a barátságtalan csapszékben kérdezzek tovább. Mentem már magamnak, ha felkeltem elébb.

Hanem, ne felejtsem, mikor ez a cédulás naplopó bejött a csárdába, hát az ajtón kívül hagyott valami kisgyereket. Rá is förmedt arra, hogy: - Itt várj!

És a kis kölyök künn kegyetlen sivalkodott az ajtónál, míg a tróger apja benn járt.

Micsoda? Sivalkodott az még jobban azután is, hogy már a tróger visszajött hozzá. Éppen láttam, mikor kimentem, a kocsmajárából, hogyan ráncigálja az a gazember ezt a szegény kisfiút a kis karjánál, rúg egyet a kis fenekébe, ripakodik rá: - Elhallgass! Az anyád ribanc nemjőjét, aki itthagyt!

Igy viszi ezt a kisfiút keresztül az utcán ez a cédulás, és mit tesz persze? Bemegy egy nagy kapun a céduláival, az utca átellenes során. A gyerekekre pedig irgalmatlanul ráordít ott is a kapuban, és fenyegeti, hogy kitekeri a nyakát, ha nem vár nyugton rá ottan!

Hát, nagy hideg nem volt. A nap sütött, az eresze csepegett. Szinte jólesett künn, a friss levegőn, a szép, fehér, havas világban az embernek. De hát már egy kis kölyöknek más, ha nincs kedve rá, hogy hurcolják faluhosszat sétálgatni. Pogányság ez!

Éppen ezeket gondoltam erről a cédulás betyárról, a kis fattyával, amint bandukoltam magamnak, még azt sem tudtam, merre is, ezen a Csorrantóson végig. Nahát!

Csak hogy alig érek túl a harmadik-negyedik házra, az én cédulásom, hiába hogy ellenkező irányban indultunk el a csapszékéből, hallom, hogy az ordító kis csárrámpójával megint a hátamnál jön sietve az úton keresztül.

Igy, mikor mellém ér, már nem állom meg, hogy meg ne szólítsam. De csak így szépen, mókázva:

- Na, hallja, maga is fordítva csinálja a mesterségét, mint más!

- Hogyhogy, mit? – kérdi.

- Hát mert – mondom – más rendes kéregetőt éppen fordítva, a gyereke vezet, és a gyerek megy be kéregetni, amíg az öreg virginál az ajtóban. Maga, látom, tótágasra állította a mesterségét.

- Ki kódul? Maga kis ökör! – feleli erre a cédulás. – Én színházi kellékes vagyok. Vakulj meg!

Odatartja a cédulás csomagját erre az orrom elé, és hagyja, hogy olvassam el, mi áll rajta nagy betűvel:

Se pénz, se posztó,

Búcsúzik a színlaposztó!

És még azonkívül kisebb betűkkel az a rigmus is rajta a cédulán, amit a kocsmában mondott el búcsúnak ez a kellékes.

- Jól van! – mondom. – Az orrodat azért nincs mit felhúzzad énram, hogy kéregetőnek néztelek. Hiszen láttam, hogy a markodat borraival elé tartod, majdcsak inadszakadtára.

- Hát ez egyszer van! – szól a kellékes. – De más munkából is akad nekem elég, legyen nyugodt, ha előadást tartunk.

- Ja! Mennek most tovább ebből a faluból? Hallottam! – mondom.

- Fenézünk! – legyint a kellékes erre, azután azt mondja: - De csak azt akarom mondani magának jóakarátulag, hogy itt ne nagyon faluozzon a lakosok előtt erre a mezővárosra, mert az lett már két éve ez a község, és leütik magát, ha nagyon faluozik.

- Jó, legyen! – rá én. – De hogyhogy nem megy a maga színháza el, ha maga búcsúzik?

Na, itten egy szép nagy, rácsos-kerteléses, kőverandás ház előtt állunk meg éppen ballagóban a kellékessel, és az ott nekem:

- Hát várjon egy percet, ha kíváncsi. Ide beviszek emléklapot. Fogja ezt a ronda kölyköt... Ne vernyákolj, te!

Azzal kellékesem beugrott a rácsajtón, és mert rögtön elébe szaladt nagy ugatva egy tarka kutya a verandáról, hát annak kezdte a csitítását, míg a lábát kapkodva bement.

Nekem meg ott volt a kezemben a kisfiú keze. Veres volt, mint a pecsenye, a hidegtől, pedig a kis pár kesztyűje ott lógott

a madzagon a nyakában. Bögött persze, szipákolt persze tovább nekem is.

Hát már előbb leguggoltam hozzá, felhúztam a kis kesztyűjét, megtörültem a kis orrát, és szépen kezdtem neki a simogatással:

- Nahát, ne óbégass már, kisfiam. Nem bánt senki. Mond meg inkább: hogy hívnak?

- Elemér! – feleli erre nekem értelmesen a gyerek, csak persze Ejemernek ejtette a nevét.

De látom, hogy csak elvadították ezt a kis jószágot. Mert már hagyja is abba a bömbölést, és szépen néz rám.

- Hát minek nem szeretsz édesapáddal sétálni?

- Nem aputám ez! Ez Kálmán! Aputám elutazott! – így magyarázza mindjárt nekem a kis tökmag magától.

- Hát anyukád? – kérdem.

- Elutazott anyutám is! De majd elvisz! – válaszolja.

- Hát minek hagyott itten? Miféle a te anyukád? – így firtatom.

- Műjésznő! Az én anyutám műjésznő! – kétszer is elismétli előttem ezt a kis babszem.

Már értem! Valami színésznő gyereke ez, aki tán másüvé szerződött, és itt ni, erre a kellékesre hagyta a kis magzatát.

De nem érek rá okumulálni ezen. Már künn van a kertből a kellékes, és a kisfiú abba a nyomba előről kezdi az ordítást. Rá se hederít a kellékes már. Azt mondja:

- Délig ez most már megment. Délután ez van még. Estig lejárom! Mármint cseveghetünk. Maga miféle?

- Mindegy az magának! – rá én. – De csakugyan tanácsot adhatna nekem, hogyan jutnék el olcsóbb szerrel innét Málnás-Újvárosba?

- Püha! Az messze út! Még vonaton is! És drága! Persze a pénzmag nem veti föl magát. Azt gondolom! De csakis, tudom, szoktak majdnem naponta járni innen fazakosszekerek, jó ekhóval, vásárosok is, meg mindenféle más fuvar is jár arra innét. Igaza van, hogy ilyen egy alkalmatosságra ingyen is felkérkedzhet, ha jótét szívé emberre akad.

Na ez az! – bólintok rá. És a kellékes rögtön vissza nekem:

Legjobbat is azzal tesz, ha velem jön a Nagyvendéglőbe, ott leghamarabb tudakolódik meg egy-más a maga számára. De érdekes, hogy az idényszézonba fel volt véve a mi társulatunknak ez a maga Málnás-Újvárosa, két hónapra, éppen tavaszra, szezonutóra. Csak már, hogy most mi legyen belőle? Nem tudom!

Még ahány ilyen színházi tróbert láttam, az mind úgy nagyra volt azzal, hogy ő színtársulatnál mozdít hátra. Ez is úgy beszélt a társulatról, mintha csak utána következne a színigazgatója. Éppen azt gondoltam itt és magamban: hát a kolompos számár a juhok előtt szintén abban lehet biztosan, hogy a pásztort is ő vezeti. De hát, minthogy felpaprikázam ezt a nagyszájút, inkább azon faggatom:

- Na igen, nem is mondja, hogy mire csapja el a színtársulatát? Ha jól hallom?

- Kell azt elcsapni nekem? – feleli a kellékes. – Elcsapta azt már az Isten a világbul! Hiszen már nem vagyunk csak hárman, tagok, és én, a kellékes. De ebbe beleszámol már az igazgatóné is. Így állunk itten, barátom!

Én persze erre csak nógatólag neki:

- Na ne mondja! Hát hogyhogy fogytak le így? Nem kíváncsik a népek az előadásokra?

- Azok? Azok jönnek. Csuda közönség van itt, Csorran-tóson, kívált a zenés darabokra. Tele kasszák voltak most is it-

ten, amíg három hétig játszottunk! Igaz, az október, szeptembervég, az jó hónap itt, a szüret, betakarítás után. Hanem tudja, van nekem egy igazgatóm, annál piszkosabb, bolond zsurigot maga nem talál lakat alatt sem. Én mondom azt magának, hogy ahogy ez bőrt nyúz, díszokleveles hentes lehetne. Ezzel szöktette el a társulatát, hogy most itt állunk.

- És maga hogy nem hagyja ott? Ha egyszer ilyen! – kérdem én.

- Hát mert engem muszáj megtartsen ő itten. Itt a sok kelék. Valaki kell mellette. Ha maradunk, ha megyünk. Nekem muszáj adja jajgatva is a gázsimat, és fizesse az ellátásomat a vendéglőben. Na amilyen az! Meglássa, ha velem jön. De különben én megnyugtatom magát, hogy én csak jobban jártam azzal is, hogy szétment a társulat. Bár minden helyen kétszer mennénk tönkre, mint itten. Az nekem csak tiszta pénz!

Csak bámulok erre rá: - Hogy mondja?

- Hát mit gondol? – magyarázza erre nekem a kellékesem. – Énnem az a borralaló a legnagyobb jövedelmem, amit a színlaphordásért adnak rendesebb népek, hát tán ne kívánjam magamnak, hogy egy helyen többször is búcsúzhassak? Hen?

Na, erre már jött, csakugyan kacagjak:

- Hát igaz! – mondom. – A halottkém, harangozó, pap, kántor, ministráns mind annak örül, amin mások sírnak, a gyásznak, járválynak. Minek ne boldogulhatna maga is a gazdája vesztén?

Röhögött erre. De mondta:

- Nem sajnálná a gazdát, ha ismerné! Ne mondjak egyebet magának, hogy ezt a kölyköt is azért kell magammal cipelnem városszerte, mert meg nem tűrik maguk mellett az igazgatóék. Csak annyit is, hogy meleg szobában legyen velük.

- Hát az övék ez a fiú? – kérdem.

- Dehogy! – mondja a kellékes. – Ez a primadonnának fattyúja. Egy gazdatiszt az apja. El is ismerné ezt a fiút, el is venné az anyját. De az nem akar kimenni vele a tanyára, az uradalomba. Se a gyereket nem adja oda az apjának, mert akkor meg nem fejheti az apját pénzzel a gyerekért. Érti?

Ehem! – bólintok. – De hát hol a gyerek anyja, hogy magára hagyja ezt a kicsit?

- Na ja! Hát az anyja, a primadonnánk, az itthagya a társulatot, mert nem tudott kijönni ezzel az igazgatóval. Az most Tótvárosra van, egy másik társulatnál. Tótvárosra van neki egy gazdag fűszeres barátja. A feleségem már utána is ment oda tőlem Tótvárosra. A feleségem a szobalánya neki.

- Püh, de összevissza vannak, hallja csak! – rá én.

De az még legyint:

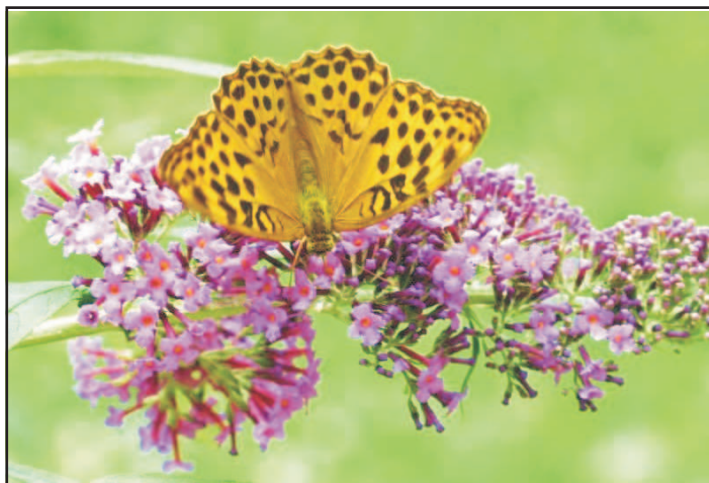
- Ez semmi! Akkor volt nagyobb kutyakomédia itten, amikor a fűszeres először idejött Tótvárosról a primadonnánkért, és persze ennek a gyereknek az apja, a gazdatiszt, megtudta a titkos postásoktól, hogy a primadonnája a fűszeressel mulat. Nahát, a gazdatiszt olyan könnyen nem szabadulhat be a birtokról és a primadonnánk is elég hamar neszét vette, hogy eltúlálja a fűszerest, amire a gazdatiszt megjelent itten, lóháton, mint Árpád apánk, nagy ólomgombos kutyakorbáccsal. Az én szegény feleségem meg az anyósom azt sem tudták már, hogy mikor mit tegyenek ezzel a gyerekkel. Hozzák az anyjához, hogy mellette legyen, mint az apja, a gazdatiszt követeli, vagy dugják el a gyereket és tagadják el? Mert a fűszeres, az utálja! Így megy nekünk ezzel a kölyökkel!

„Magszenvedtem már minden évszakot,/ mint költöző az újabb rossz lakot,/ de gyógyító, meleg krisztuskezet/a lélekre csak nyaram helyezett.” (Kamenitzky Antal)

Kamenitzky Antal versei

Nem lehet

Lehet egy csókban mindig megmaradni
s a gondot végre máshoz férjhez adni,
pár szóval más lelkében megremegni
lehet-e versnél nőt jobban szeretni?

Hihetni, mit remény súg sima szájjal
és elpirulni szál tavaszsugárban,
lehet-e megifjodni késő szerelemben,
farkassá válni mély farkasveremben?
Nem lehet. Jó, ha szavad szót fogad
és szádból nem hiányzik sok fogad.

Örülj, hogy nem vett sodrába a semmi
s majdnem mint csikó tudsz fűvön heverni.
Kössél nyakába csengőt, el ne vesszen versed,
ha elcsatangol, tudjad hol keressed.

Ne mázolj homlokára csillagot

Ha csillagkondát, mint kanász terelgetsz
s ezüst patájuk peng a kék jegen
a körmöd fújva verseket fejelgess
egy kis meleg, hogy lelmeden legyen!

Ha jársz csapásán álmod asszonyának
és egyetlen nyom sem vezet feléd,
szűkítsd körük, tereld be rímkytyákkal,
de meg ne leld a céljuk semmiképp!

Vagy hagyj fel verssel, kedves öncsalással
és prózát küldjél női útítársnak,
ne mázolj homlokára csillagot,

az jobban illik szárnyas paripához,
ha holdon áll s igézi a napot.
A céda asszony esküszik vagy átkoz.

Szonett a végső tétlenségről

A lélek bennem nyugtot nem talál,
mint huzalon a billegő madár .
Kitartását nem kéri érdemül,
még ing a dróton, aztán elrepül.

Kinek tükröz a kék szem majd eget,
ha két szememnek látni nem lehet?
Teremthetnek sok működő csodát,
megjátssom végleg majd az ostobát.

Cserben hagyom a hű rímpárokat,
a múzsám máris máshoz látogat.
Sokallnom nem kell hozzánk költözőt

s bámulnom, ki vadhajtást öntözött.
Nincs hollóposta s hír, amit vihet.
Hitetnem nem kell régen nincs hitet.

Ki az igazi barát

Ez a mese egy kertben játszódik, egy nagy-nagy gyümölcsös-kertben. Ott élt a hernyó egy málnabokor tövében. Minden nap sétált egy jót a kert ösvényein. Azt tartotta ugyanis, hogy a mozgás jó tesz az elhízás ellen. Egyik nap, amikor jókedvűen sétálgatott, szembetalálkozott a hangyával. Mivel azonban még sosem látott hangyát, nem ismerte föl, csak azt látta, hogy milyen cingár, kis pipaszár lábai vannak, meg hogy fekete, mint a csillógó lakk.

Barátságosan megszólította: - Szervusz, idegen! Én vagyok a hernyó. És te ki vagy? Még sohasem láttalak.

A másik is bemutatkozott: - Én meg a hangya vagyok. Én sem láttam még ilyen különös lényt, mint amilyen te vagy. Mint egy nagy, szivárványzöld hordó, úgy nézel ki.

Na, szegény hernyó elszomorodott. - Hiába sétálok minden nap - gondolta bánatosan - mégis azt mondják, úgy nézek ki, mint egy hordó! Na nem baj. - sóhajtott, de aztán fölcsillant a szeme, mert váratlanul jó ötlete támadt. - Legyünk barátok! - mondta a hangyának.

- Nagyszerű gondolat! - felelte a hangya. - Gyere, focizzunk egyet!

A hangya elővett egy kis kavicsot a zsebéből, és magyarázni kezdte: Ez a labda. Az a két málnabokor ott a te kapud, ez a kettő itt az enyém. Ezután a hangya elkezdett fergeteges cselezni a lábával, majd a kavicsot belőtte a két málnabokor közé, és egetverő ujjongással: - Góóó! - hatszor körbeszaladta a hernyót. A hernyónak nem nagyon tetszett a foci, látta, hogy neki nincsenek olyan fürgé lábai, mint a hangyának, ezért így szólt:

- Mit szólnál valami más játékhoz? Nagy a testi fölényem, félek, hogy véletlenül elsöpörnék itt a pályán.

- Jól van, felelte a hangya, akkor most javasolj te valamit. Vagy tudod mit? Mit szólnál a bújócskához?

De ezt sem pártolta a hernyó, mert látta, hogy a hangya kisebb, és sokkal ügyesebben el tudna bújni, mint ő. Valami olyan játékot akart találni, amiben ő a nyerő. Lázasan törte a fejét, s nem is hiába. Jó ötlete támadt.

- Ott egy vakondtúrás - kiáltotta - guruljunk le róla!

Szuszogva fölmászott a vakondtúrás tetejére, behúzta tömpe kis lábait, és gurulni kezdett. És mivel tényleg olyan volt, mint egy hordó, egész jól gurult. A hangya utánaszaladt, azt mondta, ez semmi-ség, és ő is megpróbált legurulni, de a lábai akadályozták, így csak nagyon nehézkesen ment a gurulás. Egy picit megneheztelt újdonsült barátjára, mert, bár a fociiban ő volt a bajnok, a gurulásban bi-

zony alulmaradt, és most ő kérte, hogy keressenek más játékot. Törték a fejüket mindketten, izzadtak derekasan, hogy mivel tudnák kettesben az időt eltölteni, végül a hernyónak mentő ötlete támadt:

- Sétáljunk! - mondta. Kipróbálták és rájöttek, ez nagyszerű közös program. A hangya megmutatta a kertnek azt a részét, amit ő ismert, a hernyó is megmutatta lakását a málnabokor tövében. A hangya büszkén kihúzta magát: - Ez is jó kis lakás, de én egy valódi várban lakom.

- Egy valódi várban? - hitetlenkedett a hernyó - Nem hiszem!

- Pedig igaz - bizonygatta a hangya. - Van egy Anyánk is, ő a királynő, bent él a vár mélyén, mi pedig hordjuk és raktározunk a sokféle magot.

- Valóban?? - csodálkozott a hernyó.

- A morzsákat is hordjuk - erősítette meg a hangya.

- Mutasd meg egyszer azt a várat! - kérte a hernyó a hangyát.

Így aztán egyik nap arrafelé vették útjukat, aztán a vén diófához látogattak el, s ahogy teltek-múltak a napok, egyre mélyült a barátságuk, mentek-mendégéltek a különféle ösvényeken.

Egy napsütéses májusi délelőtt a hernyó a málnabokor árnyékában üldögélve látta, hogy a hangya lélekszakadva rohan felé s már messziről kiáltozik: - Hernyó, hernyó, segíts rajtunk! Beteg az Anya!

- Mesélj, mi baja van? - kérdezte ijedten a hernyó, mert látta, hogy a hangya szeméből kövér könnycseppek gördülnek ki.

A hangya izgatottan magyarázott: - Kihívtuk az orvost, aki azt mondta, hogy csak akkor gyógyul meg, ha számócát viszünk neki. El is szaladtunk egyből a számócaágyás felé, de még egy sem hullott le a földre, mindegyik szem szédítő magasságban csüngött a fejünk fölött. Fel tudnánk mászni, de nem tudjuk leszakítani, mert, bár erősek vagyunk, de annyira azért nem, hogy megbirkózzunk vele. Segíts rajtunk! Rágd el a számóca szárát, és akkor lepottyan.

- Jól van, - felelte a hernyó -, elrágom én szívesen, de a számócaágyás a kert túlsó végében van, és mire én odaérek a magam tempójában, leszáll az este, vagy talán még a holnapi nap is nyugodni tér.

- Ó - kiáltotta a hangya -, egyet se búsulj, ezen segítünk.

Elszaladt, és nemsokára száz hangya élén érkezett vissza, akik egy szekeret húztak, és így biztatták: - Gyerünk, hernyó, ugorj fel a tetejére!

A hernyó fölmászott a szekérre, a hangyák elindultak sebesen, húzták a szekeret, úgy, hogy a hernyónak kapaszkodnia kellett az összes kis lábával, hogy le ne guruljon. Mire megszokta a zötyögést, már oda is ért a számócaágyáshoz.

A hernyó rágni kezdte a számóca szárát, a hangyák pedig izgatottan nézték, miként ereszkedik egyre lejjebb a nagy számóca, és a végén, hopp, elszakadt, a szár, a szem pedig, potty, beesett közéjük. A hangyák odaálltak ötvenen, vállukra emelték a bíborszínű bogyót, földobták a szekérre, és már el is porzottak.

- Nahát, ezek jól itt hagytak engem - dohogott a hernyó. De megértette őket, mert mégiscsak az Anya egészségéről volt szó. Úgyhogy maga bandukolt hazafelé, és csakugyan másfél napba telt, mire hazaért.

Aztán telt-múlt az idő, várta a hangyát, hogy mikor jön már, de a barátja egyre késlekedett, másnap sem jött. Aztán végre harmadnap, egy esős, borongós napon megjelent, de nem egyedül, hanem két társával. Már messziről integetett és kiáltozott: - Ne haragudj, nem feledkeztünk ám el rólad, csak segíteni kellett az Anyának, megette a számócát, sokáig tartott a lábadozás, de most már teljesen egészséges. Nézd, hoztunk neked ajándékot!

A hernyó kíváncsian nézte, hogy mit fog kapni. A hangyák pedig letettek elé egy hangyatojást, apró, volt és fehér, mintha porcelánból öntötték volna, valami egészen kicsiny öntőformában. A hernyó nézte, kicsit rövidlátó volt, pislogott a szemével, találgatta, hogy vajon mi lehet ez, ilyenje még sohasem volt neki.

A hangyák kihúzták magukat, és büszkén mondták: - Belekarcoltuk szép, ékes betűkkel, hogy AZ ANYA MEGMENTŐJE!. Látod, ide van írva.

Nagy Imola Dóra, IV. osztályos tanuló
(Eger, Sancta Maria Katolikus Leánygimnázium)

A hernyó nézte jobbról, balról, de semmilyen írást nem vélt föl-fedezni rajta. Nem akarta azonban megbántani a barátját, ezért így szólt: - Szavamra, pompás kis ajándék! Díszhelyre teszem majd a málnabokor tövében.

Valóban, oda is helyezte, és minden nap nézegette a hangyák ajándékát. Aztán ismét teltek, múltak a hetek, együtt sétálgattak továbbra is, de egy napon, amikor a hangya megérkezett, nem látta a hernyót sehol, csak annyit látott, hogy a málnabokor egyik ágáról valami vékony fonalféle lóg le, a fonál végén pedig furcsa, tubuszerű tárgy csüng mozdulatlanul. Állt egy ideig, nézelődött.

- Hernyó! - kiáltotta aztán -, merre vagy? Elbújtál? - de semmi választ nem kapott. Elszomorodott, hogy biztosan elköltözött a barátja, és őt elfelejtette értesíteni. Persze azért odament másnap, harmadnap is, de a hernyónak híre-hamva se volt. Ezután már csak hetenként járogatott el arra, kereste a hernyót, hátha visszajött. Egy ilyen alkalommal, amikor néhány hét múlva ismét arra járt, azt látta, hogy valami ismeretlen lény költözött be a málnabokor menti lakásba. Szép szárnyai voltak, színes porból rajzolt minta lepte őket, s nagy szemeiben észrevett valamit, ami egykori barátjára emlékeztette.

Óvatosan megkérdezte: - Mondd csak, te szép, tündérszerű lény, nem tudod, merre jár az én barátom, a hernyó?

A másik, aki egy pillangó volt, mosolygott, és így válaszolt: - Én vagyok a hernyó.

- Ne beszélj már - ellenkezett a hangya -, az én barátom olyan kövér volt, mint egy hordó, te meg karcsú vagy mint a szalmaszál és szárnyaid is vannak.

A lepke úgy kacagott, hogy könnyes lett a szeme. - Nem tudad - kérdezte -, hogy minden pillangó korábban hernyó volt, és én voltam a te barátod, csak aztán bebábozódtam, ezért nem láttál hosszú ideig, de most kikeltem a bából, és én vagyok az újjászületett hernyó.

- Nem hiszem - kötötte az ebet a karóhoz a hangya.

- Nem hiszed? - kérdezte a pillangó. És bizonyosságul elmesélte a történetet az Anya megbetegedéséről, meg a számocáról, és megmutatta a hangyatojást is a barátjának: - Itt van az ajándék, és azt írták rá, hogy AZ ANYA MEGMENTŐJE! - nem igaz?

A hangya most már elhitte, hogy tényleg a barátjával beszél, és nem győzött csodálkozni, hogy ilyen átváltozáson ment keresztül.

- De most mihez kezdünk? - kérdezte tanácstalanul. - Sétálni nem tudunk, mint régen, neked akkora szárnyaid nőttek.

- Mostantól fogva nem is kell sétálnunk - felelte vígan a lepke. - Akarod látni a kertet felülről?

A hangya olyan lelkesen bólogatott, hogy majd leesett a feje a buzgó igenlésben.

- Akkor mássz föl a hátamra! - biztatta a pillangó.

A hangya fölmászott, a lepke pedig fölszállt, s a magasból nézték a gyümölcsfákat, a málnabokrokat, és a cikcakkos szélű eperleveleket. És azután is a hangya minden nap meglátogatta megváltozott barátját, és ő volt az első hangya a világon, aki fölszállhatott egy lepke hátára, és a felhők közül szemlélhette a világot.

Nagy Imola Dóra, IV. osztályos tanuló
(Eger, Sancta Maria Katolikus Leánygimnázium)

Kínai tanítómesék, nagyobb gyerekeknek.

Az ujjadat kérem

A szegény ember találkozott régi barátjával, aki halála után ismétenséggé változott. Végighallgatta a szegény ember panaszait a nyomorról, amelyben életét tengeti, majd ujjával az út szélén heverő téglára mutatott. A téglát nyomban aranyrúddá változott. Megajándékozta vele a szegény embert, ám régi barátja nem lett elégedett, ezért adott neki egy nagy aranyoroszlánt is. A másik még mindig elégedetlen volt

- Hát mit kérsz még? - kérdezte az istenséggé vált barát

- Az ujjadat - hangzott a válasz.

Xiao Fu

Együtt nevetni

A vak ember nagy társaságban időzött Amikor társai nevettek, ő is nevetett.

Megkérdezték, min nevet Azt felelte:

Kellemes nyári szünidőt kíván és továbbra is szeretettel várja leveleiteket, észrevételeiteket a következő címre, a Szerkesztő néni
B. OSVÁT ÁGNES

540477 Târgu Mureș, str. Armoniei nr. 22 ap. 13,
jud. Mureș, ROMÂNIA

Telefon: 0040-265-249.918, 0040-365-803.670 vagy
0040-731-187.638

E-mail: osvathagnes@gmail.com

osvathagnes@rdslink.ro osvathagnes@citromail.hu

- Ha ti nevettek, bizonyára van okotok rá. Megfosztanatok a nevetés örömétől?

Xiao Zan

Az utánzás ostobasága

Xi Shit, az ismert szépséget sokszor kínozták a gyomorégés, ezért gyakran mutatkozott fájdalomtól elgyötört arccal az emberek előtt.

Egy falubeli csúnyácska leány, aki roppant vonzónak tartotta Xi Shi viselkedését, ugyancsak összefonta karját a gyomra előtt, és fájdalmas képet vágva sétáfkált. A gazdagok, megpillantva a lányt, magukra, zárták ajtóikat, a szegények pedig észveszejtve menekültek előle.

Szerencsétlen leány! Hiába csodálta Xi Shi viselkedését, nem tudta felismerni, hogy mi benne a csodálatos.

Zhuang Zi

Ponty a kiszáradt keréknyomban

Zhuang Zinek elfogyott a pénze. Elment a folyót bérülő halórhöz kölcsönt kérni.

- Rendben van - mondta a halór. - Éppen itt az ideje, hogy beszédjem a bérleti díjakat a környéken, aztán majd kölcsönzők neked háromszáz aranyat Megfelel?

Zhuang Zi felháborodott, elbeszélte a következő történetet.

- Amint idefele jövök, hallom, hogy szólítanak. Körülnézek, hát egy ponty fekszik a földön a kiszáradt keréknyomban, az beszélt hozzám. Rácsodálkoztam.

- Hát te, hogy kerülsz ide?

- A Keleti Óceán gyermeke vagyok - felelte. - Tudnál hozni egy vödör vizet, hogy megmentsd az életemet?

- Rendben van - mondtam. - Elintézem a dolgom, visszafelé jövet hozok majd egy vödör vizet a Nyugati-folyóból. Jó lesz így?

A ponty megdühödött

- Kikerültem a megszokott közegeből - kiabálta -, nem tudom, mit tegyek! Egy vödör víz megmentene, de te nem adsz mást, csak ígéretet! Így legközelebb majd a halpiacon látsz viszont!

Zhuang Li

Gondolatok az írásról

- * Az írás: sikoly a pusztulás ellen! – pontosan ez. Nem tiltakozás – egy sikoly! (Katherine Mansfield, újjélandi író, fiatalon halt meg tbc-ben; 1888-1923)
- * Az írás nem foglalkozás. Írni olyan valami, mint elhívattatás a boldogtalanságra. (Georges Simenon, krimiregény-író; 1903-1989)
- * Nyolc kötetre-valót írt. Jobban tette volna, ha ültetett volna nyolc fát, vagy nemzett volna nyolc gyermeket. ()
- * A világot jobban megváltoztatta az ólom mint az arany, és a fegyver ólomjánál is jobban a nyomda ólomja. (Georg Christoph Lichtenberg (1742-1799) n. fizikus és író/
- * Az írást nem kellene túlzásba vinni, csak papír-pazarlás. (Wilhelm Busch, n. költő, festő, grafikus; 1832-1908)
- * Az írás az a hely, ahol a világ dolgai dőlnek el. (Günter Eich, n. lírikus; 1907-1972)
- * Az a toll, amellyel a leszerelésről írnak, ugyanabból az acélból való, mint az ágyú. (Aristide Briand, fr. államférfi, békenobeldíjas; 1862-1932)
- * Az a nő, akit egy verssel megnyernek, csak egy asztal, amelyiken írni lehet. (Samuel Butler, id., angol költő, filozófus és esszéíró; *1610-†1680)

- * Amikor a történelemnek vége, megjelennek a történészek. (Francesco de Sanctis, ol. irodalomkritikus és történész; 1818-1883)
- * Annál a naivitásnál, ahogyan egyesek politizálnak, csak azok naivitása nagyobb, akik arról írnak. (Robert Lembke, n. újságíró és show-mester; 1913-1989)
- * Soha nem olvasnék egy könyvet, ha lehetőségem lenne írójával félóránit elbeszélgetni. (Woodrow Wilson, az USA 29. elnöke; 1856-1924))
- * A jövőben már csak a történészek és szakemberek kell megtanuljanak írni és olvasni. (Vilém Flusser, cseh-zs. kommunikáció- és média-filozófus; 1920-1991)
- * Az írás az élet morális tápláléka. (João Melo, port.-angolai költő és újságíró; *1955-)
- * Aki megalkotta az abécét, kezünkbe adta a fonatát a gondolkodáshoz és a kulcsot a természethez. (Antoine de Rivarol, fr. író; 1753-1801)

Gyűjtötte és németből fordította dr.SzK

ÁTALVETŐ ONLINE

Lapunk az interneten a www.erdelyikor.hu címen olvasható, és az új lapszám megjelenésével cserélődik.

Jelen számunkat Portik Sándor Gyergyószentmiklóson született grafikus-festő linómetszeteivel díszítettük.

Olajfestményein, pasztell képein és linómetszetein igyekszik megörökíteni és

bemutatni közvetlen közletről azt a tájat, amely megszeliidítette a székely népet.

Grafikáin a linómetszet technikájából adódó lehetőségeket végigpróbálta és eljuttatott a 4-5 színnel készült linómetszetig.

Támogatások

(Az előfizetői díjakat meghaladó befizetéseket tekintjük támogatásnak.)

Dr. Szász Árpád, Sopron	2.000 HUF
Molnár Ferencné, Budapest	500 HUF
Király Károly, Mezőkovácsháza	500 HUF
Nyiszor Enikő, Lukácsháza	3.000 HUF
Dr. Irnes Gellért, Székesfehérvár	1.500 HUF
Bajkó Judit, Székelyudvarhely	3.500 HUF
Dr. Miklós Ildikó, Mátészalka	2.500 HUF
Simó Zsuzsanna, Kiskunfélegyháza	500 HUF
Hegedűs Pál, Budapest	3.500 HUF
Dr. Lakatos László, Budapest	1.500 HUF
Dr. Babos Éva, Cece	3.500 HUF
Nagyhalmágyi József, Szeged	3.500 HUF
Dr. Papp Attila, Enying	5.000 HUF
Dr. Horváth Sándor, Pécs	1.000 HUF
Kriza Kálmán, Budapest	2.000 HUF
Csepregi Béláné, Recsk	500 HUF
Varró Gábor, Szentpéterszeg	500 HUF
Fekete István, Nyíregyháza	500 HUF
Benyei Klára, Kemecse	500 HUF
Dr. Szekeres Sándor, Monor	3.500 HUF
Kovács Piroska, Máréfalva	2.000 HUF
Dr. Gál Mihály, Budapest	500 HUF
Dr. Szabó Ilona, Budapest	3.500 HUF
Derzsi Ferenc, Szováta	1.000 HUF
Dr. Máthé Barabási Lajos, Veregyház	3.500 HUF
Dr. Papp Csaba, Debrecen	3.500 HUF
Dr. Galajda Zoltán, Debrecen	3.500 HUF
Csorba Cecília, Debrecen	3.500 HUF
Dr. Csizmadia Attila, Szombathely	1.000 HUF
Dr. Király József, Komló	8.500 HUF
Holányi Zoltán, Zalaegerszeg	3.500 HUF
Holányi Julianna, Berhida	3.500 HUF
Dr. Farkas Maria Felicia, Veszprém	2.000 HUF
Erdélyben Maradásért Alapítvány, Bp.	20.000 HUF

Köszönjük

Felhívjuk támogatóink figyelmét, hogy a támogatásként küldött összegről

kérésükre az adóalap csökkentésére felhasználható APEH-igazolást állítunk ki. Ehhez kérjük megadni az adóalany nevét, címét, adószámát.

Felhívás az

előfizetésére

Belföldi éves előfizetési díj 1.500 HUF

Külföldre: Európában..... 10 EUR

Tengeren túlra 20 USD

Az éves előfizetéseket egyszerű (rózsaszínű) postai utalványon kérjük

feladni a következő címre:

EKOSZ 7101 Szekszárd 1.

Postafiók: 480

(Külföldi olvasóink eddig is megtalálták a módját a valuta elküldésének, vagy itteni rokonaik, barátai révén juttatták el a megfelelő összeget forintban.)

Farkaslaka mellett (Hargita megye, Erdély)